Ч. 145 (14.976). Львів, вівторок 5. липня 1938. Oplata pocztowa uiszczona g-tówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.060
„ Банку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Невідома доля большевицьких маршалів.

Місце побуту марш. Бліхера невідоме

Перед місяцем його завізвали до Москви, на переговори з китайським представником Сунфо. Говорили, що він виїхав до Хабаровська, але до тепер там його нема. Появилася поголоска, що він переводить інспекцію військ Зовнішньої Монголії.

Маршала Будьонного не вибрали до найвищої ради РСФСР; мабуть він попав у неласку.

ПРИЧИНА ВТЕЧІ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ДОСТОЙНИКА.

Б. шеф ҐПУ Далекого Сходу, Самойлович, який втік до Манджурії, ось як пояснював японським дипльоматам причину своєї втечі:

Він рішив утікати у хвилині, коли його завізвали до Москви, разом з партійним провідником Далекого Сходу Сташевичем. Він вагався, чи втікати, щоб не наражувати своєї родини — вкінці рішився, щоб , відкрити перед світом злочини большевицької диктатури.

РЕВЕЛЯЦІЇ КОЛИШНЬОГО ШЕФА ҐПУ

Самойлович розчарувався до совітського режіму. Колись він сам брав участь у злочинах ҐПУ, бо сам був визначним співробітником большевицької диктатури. Він вів слідство проти членів лівої опозиції в рр. 1935-6, тому знає, що їхні зізнання вимушено тортурами.

СССР намагається ввійти у війну з Японією, тому він зосередив на Далекому Сході 400.000 війська, понад 200 літаків та 90 підводних човнів. Большевики приготовляються до тої інтервенції не з огляду на симпатію до Китаю. В останньому часі в СССР арештовано 11.000 китайців, 8.000 з них заслано

Париж і Льондон домагаються,

щоб Прага приспішила переговори зі судетськими н'мцями.

Як подає британська преса, в суботу британський посол у Празі Нютон запитав прем'єра Годжу, коли оголосять меншинний статут, та висловив побажання, щоби приспішити переговори зі судетськими німцями.

Французький посол у Празі зробив подібний демарш у пятницю

Чому Велика Британія не хоронить

британських торговельних кораблів перед бомбардуванням.

Премієр Чемберлен виголосив у суботу велику промову, в якій торкнувся деяких питань зі закордонної політики.

Брит. уряд доложив усіх зусиль, щоб еспанська війна не стала міжнародньою. З огляду на те він не стає в обороні британських кораблів, що їх корабельні товариства висилають до Еспанії, не зважаючи на перестороги. Вони роблять це на власний риск — і зрештою на тих виправах незгірше заробляють: фрахти до Еспанії 4—5 разів вищі ніж нормальні.

Хоч під цю пору нема безпосередньої небезпеки війни, уряд дбає про те, щоб / дозброїти Анґлію

15 кільометрів вперед.

Як подають зі Саляманки, на теруельському фронті нац. війська здобули важні позиції та взяли чимало военного матеріялу і кількасот полонених. Під кінець другого дня офензиви вони заняли простір довгий на 15 км., широкий на 12 км.

На фронті Кастелльону нац. війська заняли кілька гір. Під Бечією вони відбили ворожий протинаступ і пішли вперед.

З Барсельони подають, що нац. війська атакують, при підтримці повзів і літаків, околиці Кублі та Алькудії дель Вео

Франко-турецький військовий договір у справі санджаку Александрети.

У висліді нарад представників ґенеральних штабів Франції та Туреччини підписали в Антіохії франко-турецький військовий договір про співпрацю в обороні санджаку Александрети. Турецька делеґація виїхала до Анкари, залишаючи лише полковника Фавзі Еманда як звязкового.

До санджаку прийде 25.000 турецького війська

Перед новою війною між Болівією та Параґваєм.

Мирова конференція в Буенос Айрес не дає виглядів на успішний кінець, не зважаючи на всі зусилля невтральних держав. З дня на день росте небезпека конфлікту між Параґваєм і Болівією. Прийшли вже вістки про сутички на спірній території Чако.

Китайці затоплять околицю Ганков.

Домеї подає: китайське верховне командування рішило знищити греблю на Янтсе під Ганков, щоби спинити японську офензиву на останній оборонній лінії перед містом.

ЯПОНСЬКА АРМІЯ РОЗБИЛА КИТАЙСЬКІ ЧЕРВОНІ ЧАСТИНИ

Як повідомляє Домеї, японці розбили несподіваним атаком групу китайських військ, що належать до 8. комуністичної армії; китайці втратили кількасот убитих.

Крім того японські війська очистили з решток партизанів залізницю Пекін-Ганков.

Не залишай воза без надзору!

Куліси т. зв. ревіндикації.

ЩО ТАКЕ КООРДИНАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ?

Луцьк, початок липня 1938.

Як це не дивно, але всі, навіть ті, що слідкували і слідкують з найбільшою увагою за т. зв. ревіндикаційною акцією за сокальським кордоном, не мали й досі змоги довідатись чогось певного про її куліси, зокрема про орґанізацію, що кермує цим рухом. А тимчасом та орґанізація істнує вже цілого пів року, обіймає собою ціле люблинське й волинське воєвідство та веде широку й інтенсивну акцію, знану всім добре під назвою „ревіндикації".

Як воно не дивно, але так є. Бо кермуючі ревіндикацією чинники вважали до якогось часу за потрібне не маніфестуватись і по змозі не виступати зовсім перед публичною опінією. Тепер, коли від „успіхів" акції закрутилась у декого з керманичів голова, покинули вони свою „конспіративність" і тому можемо подати деякі цікаві подробиці про цілу орґанізацію та її діячів до прилюдного відома.

Отже всією ревіндикаційною акцією кермує т. зв. Координаційний Комітет. Його керманичі виробили собі докладний плян праці і рішили вести її так, щоб: 1) назверх залишити ревіндикаційній акції „спонтанний характер", щоб ясно всім було, що українське населення приймає католицизм і визнає польську національність уповні добровільно, з вищих духових мотивів..., 2) щоб утруднити оборону української стороні. Цей останній мотив і є одною з причин, чому люди з Координаційного Комітету не виступали досі прилюдно ні в пресі, ні перед ширшим громадянським форумом.

Та не тільки це. Бо й усі зібрання Комітету мають, як досі, характер довірочний. Члени зобовязані до дискреції. Та деякі відгомони все таки вже були. Останніми часами щораз частіше появляються вістки в польській пресі, що офіційні чинники мають повне зрозуміння для потреб зорґанізованого польського громадянства на східних кресах, ідуть йому на руку і т. п. Свербить журналістів язик... Дійсно, відповідальні офіційні чинники дуже добре поінформовані про акцію Координаційного Комітету. Очевидно — акція ця має характер майже конспірації, але конспірації леґальної.

А тепер ще дещо даних. Творцем Координаційного Комітету є командант Д. О. К. в Люблині, ґенерал С. Моравінський. В Люблині теж є централя Комітету. По всіх повітових містах істнують місцеві комітети, залежні від централі. З правила осідком комітетів є місцеві військові ґарнізони, а кермують ними старшини в чинній службі. До Комітету входять представники всіх польських орґанізацій, що стоять на становищі ревіндикації. Знайдемо тут орґанізації, що дбають про „розвуй зем всходніх", римо-католицький клер, Звйонзек Стшелецкі, Мацеж Школьну, Звйонзек Научицельства Польскего", ріжні професійні орґанізації і т. д. Головна роля, як зачуваємо, призначена тим орґанізаціям, що стикаються з селом, у першу черґу учительству, яку воно, треба признати, сповняє дуже совісно. Вистане пригадати, що майже у всіх звідомленнях з „ревіндикаційних урочистостей" скромно згадують також про участь у них місцевого учителя. Та скромність має свою тактичну вимову. Иде про те, щоб голосною реклямою не утруднювати учительству „праці" на нових теренах, тимбільше, що праця та з одної сторони найбільш делікатна і найбільш відповідальна, з другої обіймає крім дорослого населення також шкільну дітвору. До учительства належить „переконати", „защіпити нові погляди", „навернути", словом — підготовити все до формального акту. Якби не те, що учительство веде свою акцію в тіні авторитету військового одно-

строю, не легко булоб вивязатися йому з цього завдання. А з цілою певністю тяжче, як пристосувати до ревіндикаційної акції свою демократично-ліберальну ідеольогічну декорацію, з якою ще досі носиться „Звйонзек Научицельства Польскего".

Та помилкою булоб думати, що Координаційний Комітет займається тільки ревіндикацією. Його завдання багато ширші: зміцнити польщину під кожним оглядом, отже: політичним, господарським, культурним. Тому не розріжнює він лівих від правих, а збирає довкола себе усіх поляків

Здаємо собі справу з того, що ці інформації ще далеко неповні. Але й вони дозволять нам зрозуміти краще цілу низку справ, звязаних із цілістю всіх пекучих проблем наших земель на північ від Сокаля. Тому й подаємо ці інформації під увагу найширшим кругам українського громадянства. Коли поляки чваняться у своїй пресі, що за останнього пів року перейшло з православія до римо-кат. костела 8.000 осіб, то ми повинні знати, хто в дійсности кермує цілою т. зв. ревіндикаційною акцією та як нам її з успіхом протиділатк.

—o—

Нова сторінка в історії Австрії.

V.

Кінець одної інтриги і кінець Австрії.

(Докінчення).

Надії міжнародньої фінансієри щодо обох перших можливостей скоро розвіялися. Скільки-ж хто заробив, а скільки хто стратив на акціях, про це мабуть таки ніколи не довідаємося, хіба припадком.

Червона офензива під Теруелем обернулася в катастрофальну поразку їх самих. Сила й рішучість Італії та добра рада Великої Британії таки стримали Францію від отвертої інтервенції в Еспанії в користь червоних.

В Німеччині перевів Гітлер безкровну, але радикальну „чистку" в міністерстві війни, в генеральному штабі та на високих військових командах, в дипльоматичному корпусі та в економічно-політичних сферах. Всі ці уряди перейшли остаточно і без решти під контролю націонал-соціялістів. Яке це має значіння для скріплення Гітлерової позиції, це легко зрозуміємо, коли пригадаємо собі наприклад факт, що усунений нині генеральний штаб був свого часу проти окупації й укріплення Надренії, які тоді Гітлер перевів проти ради та інтенцій генерального штабу. А було це — не треба забувати — в часі европейської кризи через Абісинію, коли-то кожної хвилини могла вибухнути світова війна. Гарно булаб в тій війні виглядала ситуація Німеччини, якби Гітлер не був завчасу обсадив і укріпив Надренії: з півдня вільна, неукріплена, дорога через Надренію для французької армії, від північного сходу ще тоді Москва та неясна ситуація супроти Польщі, а ворожо наставлені сусіди з усіх сторін! А прецінь німецький генеральний штаб був тоді проти реокупації й укріплення Надренії! Видно, що генеральний штаб мав тоді свої погляди на закордонні взаємини Німеччини і мріяв тоді (як і тепер) про багато вищу політичну ролю для себе ніж забезпечення німецьких кордонів проти можливого наступу ворожих держав. Телеграма Мусоліні зі щирими ґратуляціями з приводу переведеної реорганізації генерального штабу каже теж догадуватися, що сподівана перемога генералів над Гітлером не булаб приємна для Італії.

Щодо самої оси Рим—Берлін та очікуваного її ослаблення через Австрію то й тут інтернаціоналісти зґрунту перечислилися, бо не доцінювали значіння певних внутрішніх процесів у Німеччині і — як наслідку цих процесів — зміни поглядів італійської політичної думки. Так передусім великий вплив на вартість оси Рим—Берлін мало те, чи в Німеччині перемагали впливи пруських генералів та промислових маґнатів, чи впливи Гітлера. Бо симпатії пруського генерального штабу та промислових маґнатів були віддавна звернені в сторону лібералізму та торговельного імперіялізму — отжеж в сторону міжнародньої фінансієри. А перемога міжнародньої фінансієри в світі означалаб кінець надій на економічну незалежність Італії, зовсім зрештою таксамо як і Німеччини. Перемога-ж Гітлера над генеральним штабом та промисловими маґнатами була не тільки рівнозначна з перемогою в Німеччині нових, самостійницьких (автаркних) націонал-соціялістичних течій в її економічній політиці та продовження боротьби проти міжнародньої фінансієри (яка була спільним ворогом націонал-соціялістичної Німеччини та фашистівської Італії), але попросту символічно вказувала на якесь пересунення в Німеччині точки тяжести з торговельно-імперіялістичної та мілітаристичної Прусії на південь — до славних місць старої римської та католицької культури та цивілізації. Отже для Італії була велика ріжниця в тім, чи Австрія мала бути дружньою, або навіть злучитися з Німеччиною під командою Прусії і промисловців, чи з Німеччиною Гітлера. Перемога в Німеччині Прусії і промисловців — ось від чого могла ослабитися вісь Рим—Берлін. А окупація Австрії старим пруським генеральним штабом могла ту вісь зовсім зломити, а навіть перемінити в збройний конфлікт. Але окупація Австрії Гітлером, після того, як заздалегідь усунули старий пруський генеральний штаб та зломили вплив промислових маґнатів, цієї оси ані не зломила ані не ослабила.

Але коли йде про Італію — яка вдійсности була одинокою силою, що могла не допустити до аншлюсу Австрії — то, крім внутрішних обставин у Німеччині, були ще й інші обставини, які казали Італії не ставитися вороже до аншлюсу. Так уже той самий факт, що австрійську господарку й економічну політику опанувала міжнародня фінансієра (яка могла Австрії довільно позволити або й не позволити на тіснішу економічну співпрацю з Італією) та що австрійські урядові і неурядові кола вели постійні пертрактації з міжнародніми фінансовими групами, в останніх часах дуже некорисно впливав на становище Італії до австрійської республики. Були, правда, в Австрії тенденції до реставрації Габсбурґів при згоді Італії. Але-ж бо цю кандидатуру Габсбурґів висувала та сама міжнародня фінансієра, проти якої Італія боролася. Кандидатура Габсбурґів проти інтенцій міжнародньої фінансієри — це булаб одна річ в очах Італії; але їхня кандидатура з допомогою міжнародньої фінансієри — це вже була зовсім інша річ, якої Італія не могла боронити.

Серед таких обставин відбулася розмова Шушніґа з Гітлером у Берхтесґадені, де Шушніґ приобіцяв визнати в Австрії націонал-соціялістичний рух рухом леґальним, перестати його переслідувати, прибрати деяких його провідників до влади, а закордонну та економічну політику Австрії повести в тісній співпраці з Німеччиною. Так, на підставі мирної угоди, мала Австрія перейти з обрію інтересів міжнародньої фінансієри та ворожо до Німеччини настроєних держав у сферу економічних та політичних інтересів Німеччини. Це не був ще формальний аншлюс, але великий крок до нього. А при добрій політиці Австрії той аншлюс ще тоді можна було перевести в такий спосіб, що Австрія булаб прилучилася до інших німецьких земель у формі органічної федерації. В такій федерації могла Австрія відіграти велику, переломову ролю в цілому дальшому розвитку німецького народу, скріплюючи в ньому тенденції універсалістичні (тенденції до обєднання ріжного в спільному) і гальмуючи тенденції, що нівелювали особистіть людей і краю.

Одначе зараз після заключення берхтесґаденської умови почався в Австрії великий шум і неспокій — навмисне розбурхуваний інтернаціоналістами в надії викликати громадянську війну та інтервенцію чужини. Шушніґові почала вимикатися влада з рук. Він завагався: „Чи не ліпше булоб покликати Габсбурґа? Або може помиритись із соціял-демократами та вкупі з ними продовжувати республику?" Хто збагне, які ще інші мотиви, впливи та нашіптування тут важили, коли він в якімсь фатальнім настрою нараз розпорядив нещасний „плебісцит"? Може він дійсно думав, що вигравши цей плебісцит якоюсь великою більшістю голосів, йому ще вдасться — на підставі даного йому народом авторитету — взяти знову владу міцно у свої руки та не допустити до проливу братньої крови?

А проте заповіджений Шушніґом плебісцит був виразним зломанням берхтесґаденської умови між ним і Гітлером і — в очах Німеччини — спробою австрійської влади повернути назад до сфери інтересів інтернаціоналістів. Блискавичним темпом, без одного стрілу, обсадив Гітлер Австрію та перевів аншлюс. Так він здавив, між іншим, одну велику інтриґу та врятував Австрію перед громадянською війною і Европу перед новими необчисленими конфліктами та мабуть і перед світовою війною.

Мусоліні не лиш не протестував, але ще й післав Гітлерові ґратуляційну телеграму. Вісь Рим—Берлін не заломилася, а скріпилася. Англія і Франція слабо запротестували, але приняли аншлюс до відома. Гітлерів плебісцит закінчив його формально та урочисто.

Такий був кінець Австрії.

Ми коротко накреслили, як це сталося. Повстає питання: Чи це просто випадок, чи може так мусіло статися в силу якихось законів?

Доки провідні верстви нації є свідомі значіння і ролі своєї держави: оборони культури, цивілізації та віри, доти держава-нація зберігає в собі потенціяльну силу. Свою самостійність вона може втратити тільки як герой у якійсь великій катастрофі. Колиж вона в такій катастрофі і стратить свою самостійність, але збереже в собі свідомість своєї історії, то цим вратує надію і внутрішню силу, щоб її відвоювати.

Коли німецькі лицарі закладали „Східню Марку" (Ост-Марке), себто клали основи під пізнішу Австрію, то вони були свідомі своєї культурної та цивілізаційної ролі. Свідомість цієї ролі то сильніше то слабше втримувалася і в пізніших віках.

Після світової війни свідомість цієї ролі в Австрії цілковито затратилася. Як окрема держава вона втратила теж розуміння свого становища у світі. Її провідні верстви не могли віднайти традиції і не зуміли придбати „якогось" нового змісту для громадянського життя. Ідеї, яка народилася була в русі гаймверів, не зрозуміли і не дали їм можливости розвою. І ось настав фізичний кінець Австрії, кінець вже мабуть остаточний, бо після прилучення до Німеччини у формах однорідно-державних, водночас щезла індивідуальна одиниця Австрії, австрійське населення починає знаходити собі нові ідеали, новий сенс життя, але вже не австрійські, а велико-німецькі.

Р. М-ий

ПОХОРОН ҐЕН. МИРОНА ТАРНАВСЬКОГО.

Багатотисячна українська маніфестація у Львові.

В попередньому числі „Діла" подали ми в останній хвилині короткий, загальний опис похорону ген. Тарнавського. Сьогодні подаємо доповнення до вчорашнього звіту і те, що до недільного числа не могло ввійти через спізнену пору, бо похорон скінчився по 9-ій годині вечором.

ТАК БОГ ДАВ...

Свою проповідь виголошену в часі похорону ген. Тарнавського о. прелат Куницький закінчив думкою, що „так Бог дав, що Ґенерал, який тільки разів приїздив до Львова, щоб у храмі св. Юра помолитися за своїх хлопців в листопадові роковини та в задушну суботу, сам у свою останню годину теж приїхав до Львова і теж загостив до храму св. Юра, щоб саме тут помолилися за Нього і його хлопці та й цілий український народ. Люди булиб так не придумали".

І справді так Бог дав, що серед днів непевної погоди, на похорон випав день пречудовий, соняшний, світлий, гарячий. Напевно за довгий час своєї військової та воєнної служби ґен. Тарнавський мав неодин такий гарячий день, коли сонце припікало, але це не могло бути перешкодою у виконуванні обовязків на стійці. Не була суботнішня спека перешкодою для українського громадянства в тому, щоб взяти масову участь у похороні б. начального Вожда У. Г. А.

ЗВИСОКА ГЛЯДІВ ҐЕНЕРАЛ...

Не зважаючи на те, що на площі св. Юра явилися великі маси народу, панував там зразковий порядок. Луговики замкнули площу тісним кордоном і пропускали тільки делеґації, журналістів та фотоґрафів.

Вже в останньому числі звернули ми увагу на гарну декорацію вівтаря на подвірі церкви св. Юра. Високий катафальок, уставлений посередині подвіря, перед вівтарем, з двома смовоскипами по боках, робив велике враження на тлі величанського жовтоблакитнього та двох чорних прапорів. Звисока глядів Ґенерал востаннє на представників своїх колишніх корпусів, що станули перед катафальком уладненими рядами.

ПРОМОВА ДИР. АНДРІЯ ПАЛІЯ.

Що це за стогін пронісся по цілому світі? Тут в Европі і там за океанами і на Зеленому Клині і всюди там, де живе наш великий нарід, де тільки бється українське серце, полилися рясні сльози, коли наспіла громова вістка:

Ґенерал Мирон Тарнавський, колишній Начальний Вожд У. Г. А., помер ненадійно у Львові 29 червня 1938 р. в год. 9,50 ранком.

Відійшов уже від нас на віки ген. Мирон Тарнавський та залишив по Собі горем прибитий увесь український нарід.

Товариші зброї наложили на мене цей почесний, але непосильний обовязок попрощати Його на вічну дорогу.

Ех! Як важко лишень подумати, що нашого любого Ґенерала уже нема між живими, але стократ важче говорити про цю величаву постать у почутті відповідальности за кожне слово, що не може навіть приблизно віддати величі й заслуг цього Мужа Провидіння.

•

Хтож це такий Мирон Тарнавський?

Чи це могутній, у блискучій короні володар, якому прийшли поклонитись його піддані?

Чи це багатий та впливовий маґнат якого прощають залежні від нього маси?

Чи це палкий та популярний політичний діяч в окруженні своїх політичних однодумців та прихильників?

Ні, ні! Це неустрашимий і твердий Воїн, що полюбив Свою Батьківщину понад усе та на її жертвенинку поклав Своє трудяще вояцьке життя. Це володар, але душ і сердець Своїх старшин і стрілецтва.

Це той зразковий старшина б. австрійської армії, який при першій зустрічі з У. С. С. непохитно забажав вступити в їх ряди та прислужитися цілим Своїм еством до здійснення підпитної ними Ідеї.

І здійснюється Його мрія.

Він, як командант вишколу У. С. С., вливає в палкі душі стрільців знання твердого воєнного ремесла. Сторонні затії не дозволяють Йому на постійне залишитись між улюбленим українським стрілецтвом. Австрійське командування при поході на Україну тримає його свідомо осторонь від завязку українського війська.

А коли в огні подій знову відродилась Українська Армія і не стало вже зовнішніх сил, що його стримували, то національний обовязок поставив Його в ряди рідної Армії.

Воля народу покликала Його на чоло II-го корпусу, а згодом дала Йому найвищу владу в Армії — Начального Вожда.

В тому часі ген. Мирон Тарнавський переводить Свою геройську, але знеможену воєнними трудами і позбавлену муніції армію за Збруч.

Новий Начальний Вожд вливає в ряди того воятцтва нового духа віри і сили.

Реорґанізує Армію та вказує Своєю булавою шлях — на Київ.

Цим доказав ще раз, що Його любов до Батьківщини — це всеукраїнський ідеал, який веде теж Його геройську Армію від перемоги до перемоги, аж до Золотоверхого Києва.

Опісля ділить радощі і горе Своєї Армії на Великій Україні аж до самого краю.

А потім, у своїй вужчій Батьківщині, в далекій сільській закутині, не відпочиває, а служить далі прикладом Свого скромного, але чесного і трудящого життя та підкріплює усіх на дусі.

В особистих зустрічах зі Своїми молодшими товаришами викликує подив Своїм оптимізмом і постійною заохотою до дальшої праці, бо він вірить, що **„незадовго буде краще і мусить бути краще!"**

•

Чого ж так гірко плаче ввесь український нарід над Його домовиною?

Чи це плач розпуки і безрадности по батькові, що залишив немічні і малолітні діти?

Ні!

Його діти вже дорослі, їх голови притрушені сивиною. Вони досвідчені у важких боях і в твердому буденному житті уже самостійні та непохитні у свому нестримному поході.

Вони дадуть собі у життї раду, бо це вже велика національна сила і свідома воля загалу, яку можуть тільки незрячі легковажити, а легкодушні ображувати.

Ми — діти його болiемо невимовно над тим, що цей суворий, але добрий наш Батько відходить від нас так передчасно, бо ми хотіли ще осолодити Його старечі літа великим ділом.

Не тільки ми того хотіли, але Він Сам три тижні тому говорив: **„Мушу ще жити 15 років, хочу ще дожити великої хвилини і співділати".**

Не пощастило! Невблаганна смерть і воля Всевишнього забрала нам зпоміж нас нашого найдорожчого Вожда. Але Він нам лишив Свій заповіт, який часто повторяв: „Хлопці мої, держіться разом, а певно і скоро буде добре!"

Сьогодні зібрані непроглядні маси з цілого краю — це частинне здійснювання Його заповіту.

Тут зібралися **всі разом** без різниці станів, віроісповідання і політичних переконань. **Так він казав, так має бути і так буде.**

•

Коли ми тут усі разом зібралися, то мій обовязок при прощанні на останню дорогу зложити звіт нашому Панові Ґенералові:

Пане Ґенерале, голошу слухняно, що до звіту явилося кільканацять тисяч Твоєї старшини і козацтва. Пане Ґенерале, вибач, що вони не в однострях, і не в стрункних вояцьких лавах, але все те тому, що Ти вже не видав такого приказу.

Пане Ґенерале, прошу слухняно, прости, що ми не справляємо належних Тобі гетьманських похоронів. Не воркочуть жалібні верблі бубнів, не стогнуть срібні літаври. Не воздають Тобі яси димом боїв закопчені дула гармат.

А зате — чуєш Пане Ґенерале? — гуде жалібний вербель сердець тисячних мас тут і міліонів у цілому світі.

А замість срібних літаврів заплачте ви, тужливі трембіти з зеленої Верховини!

Прощай, Пане Ґенерале, в Твою безконечну путь.

Ти відходиш, але одночасно лишаєшся між нами на віки — як світлана постать нашої історії.

ЯК ПЕРЕД РОКАМИ...

Ті, що бачили останню дефіляду перед Начальним Вождом, що відбулася на площі св. Юра, матимуть незатерте враження на ціле життя. Це-ж ішли ті, що перебули з Ґенералом всі радощі й недолю Української Галицької Армії, ті що може дефілювали перед ним перед роками... Але тепер... Можете уявити собі ті почування, що розпирали груди кожного з учасників тієї останньої дефіляди? І чи можете уявити собі, як ті почування перелилися у розмірений крок колишніх вояків, що перейшли серед непомірних воєнних трудів вздовж і вшир цілу Україну і тепер прощають того, що вів їх до перемоги? Не можемо Вам цього списати. Не маємо слів... Цю дефіляду треба було бачити.

ПОХОРОННИЙ ПОХІД.

Похоронним церемоніялом проводив порядковий відділ Ділового Комітету, яким кермував провід в особах: інж. Хроновят, о. ректор Малиновський та сотник Климкевич. Праця порядкового відділу — це треба особливо підкреслити — не була даремна: рідко де бачиться такий зразковий порядок, який був на похороні ген. Тарнавського, від початку до кінця. Пильнувало того порядку 500 впорядчиків, які справді зуміли втримати у зразковому ладі тисячні маси народу. Що й казати, що цей порядок, на який звернули свою увагу чужинці, причинився у великій мірі до звеличання останньої дороги б. Начального Вожда УГА.

Як це ми вже вчора написали, похоронний похід починав хрест, вкритий серпанком, за ним ішов командант походу отаман Степан Шухевич з адютантом Т. Постолюком. Відділ комбатантів, а за ним...

БЕЗКОНЕЧНИЙ ХОРОВІД ВІНЦІВ.

За четою б. старшин УГА, яка йшла на самім переді похоронного походу, зачався барвний хоровід делеґацій з вінцями з цілого краю. Наперед ішли б. старшини й козаки Армії УНР., Наддніпрянці, з трьома вінцями: від Головного Отамана Військ УНР, від ген. Сальського і Воятцтва УНР і від „Братів Вояків знад Дніпра". Дальше несли вінці від рідні з Америки, політичних вязнів, української студентської молоді, Української Студентської Громади в Познані; делеґація від союзу корпорацій „Чорноморе" йшла в шапках, з лентами і шпадами. По делеґації від іншої корпорації та Українського Християнського Інтернату несли помисловий вінець від Бібрецької Землі у формі ґранати з барвінку. Дальше йшли: Борислав, ФНЄ з Дрогобича, Бережани (2 вінці, від установ і комбатантів), Черниця (Броди), Борщів, Рогатинщина, із Львівщини: Кукизів, Оброшин, Глуховичі, Гряда, Зашків, Солонка, Винники, Любінь Великий, Підберізці, Черепин, Борщовичі; за ними: Судова Вишня, Радехівщина, з Бібреччини: Бертешів і Девятники; Комарно (Марійська Дружина Дівчат), Перемишлянщина, Дрогобич (Український Народній Комітет), Дрогобицька Земля, Печенія, Щиреччина, Галич, Жовква, Яворівщина, Бучаччина, Луги з Селиськ, Руданців, Підгородища; Делятинщина, Кипячка, Кривчиці під Львовом. Дальше несли вінці від центральних установ: „Просвіти", Наук. Т-ва ім Шевченка, „Сільського Господаря", української кооперації. Потім ішли: службовики РСУК, Сокіл III., Нар. Торговля, Службовики Нар. Торговлі, Центробанк, Центросоюз, службовики Центросоюзу, Суспільний Промисл, Марійська Конґреґація Дівчат, Львівські Наддніпрянки-еміґрантки, Запомогове Т-во українських жінок у Чікаґу (вінець несла член цього т-ва п. Анна Процюк, що приїхала з Америки до старого краю), Бурштинщина, УНДО, „Вогні", Земельний Банк Гіпотечний, працівники фабр. „Мота", Дівоча гімназія Р. Ш. ім. Кокурудзів у Львові, українське зорґанізоване жіноцтво, Т-во Письменників і Журналістів, українське Технічне Т-во, українські техніки, Карпатія, Український Католицький Союз, Супруга, працівники „Дендри", КІР, ФНЄ, від адютанта Дмитра Паліева, КЛК, Українське Сокільство, співробітники „Промбанку", Дирекція „Дністра"; співробітники „Дністра", Міщанське Братство, фабрика мила „Чайка", „Зоря", Личаківське громадянство, Спорт. Т-во „Україна", Союз Українських Купців — та його секції:

промисловців, споживчої бранжі, й торговельної молоді: УСДП, Ремісича Бурса, Жіноча Ремісича Молодь, чит. „Просвіти" на Галицькім, Сигнівка, Народня Лічниця, Будучність (2 вінці), „Рідна Школа", „Орли", Топ. фабрика паперових виробів, Лікарське Т-во, Знесіння Нове і Старе, Великий Луг, Луг у Львові, Луги з Чижикова, Скнилова, Малехова, Сорок, Лісневич, Зашкова, Мостищини, Черкас, Ляшок Мурованих, Жиравки, Острова, Янівщини, Кугаєва й Звенигороду. Дальше Запитів (підстаршини й рядовики УСС), Старшини Начальної Команди, Синевідсько Вижнє (б. вояки УГА), інваліди УГА, УКТОДІ, Т-во Военних Вдів і Сиріт, Т-во Охорони Военних Могил, зокрема його львівська філія, Старшини і стрільці Покуття (гуцули в білих полотняниках з Печеніжина), Старшини і стрільці Дрогобиччини, Ременів, Молода Громада (Львів), члени Уряду ЗУНР, (прекрасний вінець), Старшини Станиславова, III. Бриґада УГА, Підстаршини й рядовики УСС, УСС, „Червона Калина", Товариші зброї, VII. Львівська Бриґада та інші. Деякі вінці були без стяжок. Усіх вінців було 177.

Хоровід вінців замикала орхестра „Зорі".

ХЛОПЧИНА З ВІНКОМ КОНЮШИНИ.

Було усіх 177 вінків. Було між ними багато непересічних, було багато дорогих, та найдорожчий був той, про який оце хочемо розказати.

Ішов хоровід делеґацій з вінками... А по боках маси народу на хідниках. В одному місці, перед лавою глядачів батько — міщанин чи робітник — з хлопчиною. В руках хлопчини великий вінок з конюшини. Він приніс його Генералові, що відїздить у свою останню дорогу. Хотів би понести його разом з тими усіми, що проходили перед його очима.

Побачили його пані, що несли вінки, і закликали до хороводу. Зрадів батько і засміялися очі хлопчика з великого щастя, що його вінок з конюшини теж звеличав похорон Генерала.

І ЩЕ ОДИН ДОРОГИЙ ВІНОК...

Не можемо не згадати ще одного дуже дорогого вінка, який склали на могилі Генерала. Дві служниці з „Молодої Громади" зі своїх тяжко зароблених грошей дали 28 золотих на вінок для того, що був найвищим командантом Української Галицької Армії.

КОЛИШНЄ ВОЯЦТВО...

Твердим вояцьким кроком ішли відділи комбатантів: старшини булави УГА, старшини Армії УНР, старшини і підстаршини І., ІІ. і ІІІ. корпусу УГА, разом коло 1.000 осіб. Між комбатантами видно кільканацять жінок і кількадесять священників, б. вояків УГА.

За ними йшли інваліди УГА і б. політичні вязні зі своїм капеляном, о. д-ром О. Кладочним.

ХОР, ТРЕМБІТИ, ДЕЛЕҐАЦІЇ З ЗЕМЛЕЮ.

Збірний мужеський хор, 120 осіб, під проводом п. І. Охримовича, співав цілу дорогу похоронні пісні. За хором ішли з трембітами 4 трембітарі з Річки коло Косова, (не з Березова як ми вчора помилково подали) в гуцульських одягах. За ними делеґації несли в урнах землю з Барилова, родинного села пок. ґен. Тарнавського, з Черниці, Річки, Галича, Маківки, Лисоні, Бережан, Яворівщини, Чорткова, Копичинців, Золочева і Белза.

ДУХОВЕНСТВО.

За церковними хоругвами йшли двома рядами по обох сторонах дороги: Сестри Служебниці, Отці Студити з о. Ігуменом Климентієм Шептицьким, коло 90 священників, о. Мітрат Сліпий, Преосвященний Бучко, і Будка в асисті вищого духовенства.

Б. АДЮТАНТИ, КАРАВАН З ДОМОВИНОЮ, РІДНЯ.

Перед караваном ішли три б. адютанти Вождя, ред. Р. Купчинський, ред. Д. Паліїв і д-р В. Старосольський. Середній ніс на темночервоній подушці відзнаку пок. Ґенерала.

Чотири гарні карі коні тягнули караван з домовиною. На каравані вінці від рідні.

За караваном ішла рідня: четверо малих внучат (три дівчинки й один хлопчик, усі в білому), дружина, донька, син, і дальша рідня.

ДЕЛЕҐАЦІЇ.

Опісля йшли члени б. Уряду ЗУНР, делеґація УГА й Армії УНР, УПР, Рада Молодої Громади, делеґації військових частин, інвалідів, політичних вязнів, політичних еміґрантів, політичних уґруповань, центральних установ, орґанізацій, товариств. Ішли зорґанізовано українські лікарі, інжинірі, жіноцтво (у великому числі), працівники кооперації, Маслосоюзу, Центросоюзу, Дністра, Народньої Торговлі, Суспільного Промислу, Бібльосу, всіх українських фабрик, члени Супруги, СУК, Міщанське Братство, Зоря, молодь Ремісничої Бурси. Йшло багато селян, міщан і робітників. У поході грало 12 орхестр.

Похід замикав великий відділ луговиків (к. 500) зі старшиною Великого Лугу й головою д-ром О. Дашкевичем на чолі, та чета б. старшин, членів „Молодої Громади".

Наш кінооператор, п. Ю. Дорош, сфільмував цілий похорон і похід. В поході взяло участь кільканацять тисяч осіб, разом з тими, що стояли по боках, на хідниках, можна рахувати на кількадесять тисяч.

ЖОВТО-БЛАКИТНИЙ ШЛЯХ...

Це було на Янівській вулиці. Одна пані, що йшла в хороводі з вінками, глянула перед себе:

— Що це? Шлях застелений жовтоблакитними прапорами?

— Ні, це сонце кинуло такі відблиски... — сказала сусідка.

НА ЦВИНТАРІ.

Початок походу вирушив зпід св. Юра в год. 5.10 і дійшов до Янівського цвинтаря в год. 6.45. Домовину внесли на цвинтар б. старшини в год. 7.50, кінець походу дійшов на цвинтар коло год. 8.30.

Коли похоронний похід прийшов на місце вічного спочинку пок. Вождя, вже стемніло. На ясному небі показався місяць-молодик. Могила пок. ґен. Тарнавського ліворуч від центрального хреста, що домінує над квадратом стрілецьких могил.

Делеґації уставили вінці коло хрестів на стрілецьких могилах.

В 8 год. засурмів трубач. Похоронну відправу довершив Преосв. Іван Бучко в асисті о. Мітрата Сліпого й вищого духовенства. Після „Вічная память" промовив б. голова Уряду ЗУНР, през. д-р К. Левицький.

ПРОМОВА ПРЕЗИДЕНТА Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО.

І знову перед нами нова відкрита могила на леваді борців за волю України. До неї сходить Великий Лицар, Начальний Отаман тих передових леґіонів-полків УГА, що заприсягли, як співається у відомій пісні, визволити нашу славну Україну.

За цим Великим Лицарем прийшли тут Його вірні Стрільці і представники всього українського народу цієї Землі, щоб супроваджати Його на останньому шляху — до місця вічного спочинку.

Перед нами стоїть тут великий хрест — як знамя терпіння-боротьби і знамя віри у перемогу правди народу. Бо так судилося нашому народові: терневим шляхом боротьби і жертви добувати свою долю.

В історії кожного народу появляються діячі, живі творчим духом, що ведуть свій нарід до волі й самостійности. До осьтаких визначних наших діячів належав покійний ґенерал Мирон Тарнавський, що призначив своє життя військовій службі та спосібився до неї, щоб, як прийде відповідний час, станути на чолі рідної збройної сили і поставити її на службу рідного народу. Тому як прийшов час нашого Великого Зриву, Він негайно рветься до УГА і переходить сюди з австрійського війська, щоб стати командантом, ґенералом і Начальним Вождом рідного Війська.

На цьому становищі, за ввесь час военних змагань, Він видержав характерно, непохитно і славно до самого кінця — силою свого духа, силою любови рідного народу і твердої віри в життя української нації. Звідси вийшла світла постать цього Великого Лицаря, який зображує нам наш Зрив і дає нам велику цінність чеснот — зразків грядучим поколінням. Ці чесноти творять заповіт Його життя: щоб невсипущою працею-посвятою творити доцільні діла, що гартують духа нації, щоб ніколи, серед ніяких обставин не затрачувати віри у кращу будучність, як також щоб єднатися й одностайне стати, коли знову прийде наш час.

Тому сьогодні ввесь український нарід нашої Землі клонить свої голови перед отсею домовиною Великого Лицаря та віддає належну прощу і глибоку пошану духові Ґенерала Мирона Тарнавського, Нач. Вождя Українського Війська.

Він відходить від нас тілом, але духом залишається між нами; дух Його буде присвічувати нам нераз у наших громадянських ділах. Сьогодні дух Генерала Тарнавського лине від нас поміж тих Стрільців і тих усіх, що стояли з ним на полі бою і які сьогодні тут і там, дальше і ближче, вже спочивають. Поміж тих своїх товаришів зброї, що їх у війні стратив і за котими тяжко затужив, так тяжко, що не видержав у тузі за ними. І з цієї великої туги Він покинув цей світ.

Дух Його пішов між тих борців, що лягли за волю України, щоб їх потішити та їм звістити, що український нарід живе, творить нові національні цінности та не спочине, доки не здобуде кращої долі українській нації.

І ми Тебе, Батьку Отамане, Начальний Вожде УГА, не забудемо, бо ми ховаємо Тебе, першого ґенерала Українського Війська, на нашій землі по довгих віках тяжкої недолі українського народу. І не забудемо Тебе, доки віку стане. Вічна Тобі память від роду в рід!

НЕХАЙ ЛЕГКА ТОБІ БУДЕ ЗЕМЛЯ...

Застукотіли грудки землі, що їх делеґати з ріжних сторін краю привезли. Короткі слова прощання кожної делеґації і стукіт грудок... Нехай легка Тобі, Генерале, буде рідна земля...

Заграли трембіти.

А за делеґаціями тиснеться народ, кожне хоче кинути грудку землі від себе... На могилу Генерала.

Похорон закінчив останній апель полковника Бізанца.

ЗМУЧЕНІ ХЛОПЦІ...

На цвинтарі... Луговики, що втримували порядок, справді змучилися: Такий гарячий день... Зрозуміла це якась жінка. Їй жаль хлопців... І ось вона вже біля них зі збанком води.

— Пийте, хлопці, ви втомилися.

ЖАЛОБА У СТАНИСЛАВОВІ.

Вістка про смерть ґен. Тарнавського зворушила до глибин українське громадянство Станиславова. Всі українські товариства й установи вивісили жалібні чорні прапори. На мурах міста появилися клепсидри, що повідомляли громадянство про панахиду. Відправив її в суботу, 2-го липня ц. р. Преосв. Іван в асисті двох крилошан. В часі панахиди співав хор „Думка". Взяли в ній участь б. старшини УГА, делеґати українських товариств та установ та багато громадян.

БУЧАЧ У ЖАЛОБІ.

На вістку про смерть б. Начального Вожда УГА ґен. Мирона Тарнавського появилися на мурах міста Бучача жалібні оповістки підписані Виділом Філії Товариства Охорони Военних Могил в Бучачі та клепсидри, які видали б. товариші зброї й українські установи у Львові, з повідомленням, що заупокійне богослуження за душу Покійного та панахида будуть відправлені в суботу 2. липня ц. р. в церкві Покрови Пресв. Богородиці. В них запрошували місцеве громадянство взяти участь в богослуженні та панахиді.

Вечором 1. липня відбулося жалібне засідання Міжорґанізаційного Комітету Українських Товариств та Установ Бучача, на якому явилося поверх 20 представників повітових та місцевих Товариств і Установ.

Засідання відкрив голова Філії ТОВМ, дир. Сильвестер Винницький, повідомляючи присутніх про смерть Вожда. Його память вшанували присутні вставши з місць та мовчанкою.

З черги дир. Винницький повідомив присутніх про видання жалібних оповісток, познайомив присутніх про дотеперішні заходи для вшанування памяти Вожда, подав до відома речинець богослуження й панахиди та візвав до поголовної участи.

Заразом подав, що від Бучаччини виїхала на похорон до Львова делеґація в складі: б. пор. УГА д-р Роман Слюзар, б. пор. д-р Михайло Гринів та б. десятник УГА й член прибічної сторожі Вожда Микола Кізюк, які зложать на могилі вінець від Бучаччини. Потім відчитав кондоленційне письмо, яке вислано від Бучаччини „Молодій Громаді" у Львові з приводу великої втрати та кондоленції для родини Покійного теж на руки „Молодої Громади". Присутні акламацією акцептували зміст згаданого письма. Вирішено уладити в четвер 7. липня ц. р. святочний вечір, присвячений памяті Покійного, для ширшого загалу громадянства.

На цьому дир. Винницький закрив жалібне засідання.

В суботу 2. липня в год. 8-ій ранку в церкві Покрови Пресв. Богородиці в Бучачі відправлено заупокійне богослуження та панахиду за спокій душі б. Нач. Вожда. До Служби Божої стануло трьох священників: о. парох Мельничук, о. Харук та о. Микола Косарчин. В часі Служби Божої та панахиди співав церковний хор жалібні пісні.

В год. 4-ій попол. того самого дня, у хвилині коли у Львові рушив похоронний похід з тлінними останками Вожда з гори св. Юра, дзвони всіх церков в Бучачі 10 хвилин грали Вождові останній салют.

Сторінка без політики.

Коли хто терпить на безсонність.

У гарячі ночі, після літньої перевтоми багато людей не може спати. Є й такі, що не сплять і в холодні ночі. Багато недуг, головно нервових, проявляється безсонністю. Медицина знає проти неї багато ліків, але не всі вони і не всім помагають, бо безсонність найчастіше приходить від „нервів“, а нерви це майбутня телевізія медицини. Якийсь часопис, що має більше довіря до своїх читачів (себто ворожбитів, ворожок і шептух) звернувся до чільніших із них зі запитом, що вони роблять, коли терплять на безсонність.

Одна опереткова співачка відповіла так: „Я починаю підспівувати собі старі пісні, яких текст я позабувала. Тому, що нелегко їх пригадати, то я при цьому страшенне мучуся і засипляю.

Один актор з великою фантазією каже: „Я уявлю собі, що саме тепер морозний день година пята вранці, в кімнаті холодно і я мушу встати. Це помагає відразу!“ (Нехай би спробував це на рівнику!)

Один учений мандрівник має такий спосіб: „Я випробував це підчас своїх подорожей у бразилійському пралісі. „Іти спати, це значило там зашиватися в мішок. Коли-ж я не міг заснути то я вставав і працював аж до втоми“.

Одна спікерка в радіо має такий досвід: „Я почала в безсонну ніч рахувати вівці в уяві, але коли вони почали мені в ухах блеяти, то аж тоді я не могла заснути. Від того часу я почала рахувати смашні овочі на дереві“.

Один театральний критик напружує свою фантазію в напрямку спорту: „Я уявляю собі площу до гри ґольфа тому, що я не маю поняття про цю гру. Я сам починав грати в ґольфа і це мене так мучить, що мушу спати“.

Один учений радить робити руханку віддихання: „Я встаю з ліжка, виходжу поза поріг на двір, дві хвилини стою голий на повітрі, глибоко його вдихаючи. Після цього сплю як суслик“.

Одна письменниця має свій спосіб: „Я віддихаю 20 разів дуже глибоко. Після двацятьпершого разу зупиняюся якнайдовше. Коли зроблю це все тричі, я смертельно втомлена“.

Один репортер має таку власну рецепту: „До склянки чаю всипую ложечку перцю, вливаю гарячого молока і випиваю. Цього навчили мене старі індіяни в південній Америці“.

Одна фільмова артистка робить так: „Я стаю напроти кльошу зі золотими рибками. Рибка підпливає до скляної стіни і відкриває рот. Я починаю позіхати. А коли позіхаю кілька хвилин, вертаюся до ліжка“.

Ми поставили той самий запит ріжним знайомим у Львові і дістали теж цікаві ради проти безсонности.

Один старий діяч каже: „Коли я не можу спати то йду до шинку і там пю пиво. Пиво впливає добре на сон. Так просиджую до ранку в доброму товаристві“.

Один наш письменник каже: „Я вибираю собі якусь лектуру, нпр. звіт із Народньої Торговлі“ або якогось банку. Прочитавши дві сторінки очі мені самі замикаються“.

Один радник каже: „А я уявляю собі, що сиджу на засіданні і слухаю промови радника Ікс, що завсіди і всюди забирає голос. До пяти хвилин сплю“.

Один власник камениці каже: „А я при безсонниці, уявляю собі, що до мене приходить коморник за податки. Я заплющую зі страху очі і засипляю“.

Папіроски без паперу.

Молодому мадярському письменникові Іштванові Тамашові та його приятелеві, інжинірові Йосипові Гіоркі, вдалося винайти папіроску без паперу. Замість тутки служить тоненька оболонка зроблена з тютюневих волокон. Вона два рази тонша від звичайної папіросної бібулки, але при цьому вона дуже сильна і папіроски в тій новій оболонці зберігаються не гірше як у папері.

Медики та тютюневі знавці твердять, що ця нова тутка не має того смаку, що звязаний нерозлучно зі звичайною папіроскою та до якого всі курці звикли.

Винахідники виїхали зі своїм патентом до Америки і в Ню Йорку запропонували їм за винахід міліон долярів і пять відсотків від доходу.

Будова машини для виробу нових туток коштуватиме 15.000 долярів, видаток розмірно невеликий, особливо коли брати під увагу, що продукція нових папіросок прибере світові розміри.

Тамаш запевняє, що він сам ніколи не курив, але вигляд папіроски в білому папері завсіди вражав його очі і він вирішив якось поправити цю недостачу.

Як легко ошукувати людей.

Коли читаємо у повістях про ріжні способи ошуканства та штудерні тріки всяких пройдисвітів, дуже часто кажемо, що все те вигадане автором, неприродне. А проте сотні та тисячі людей живе на світі всякими обманами, над якими довго думає. Ось кілька свіжих способів.

Продав чужий павільон

Один торговець овочів у Ню Йорку помітив, що один багатий італійський промисловець хоче щось купити. Він підійшов до італійця і сказав йому, що на великій площі „Центральній Стації“ продають великий павільон і що він виступає як посередник. Легковірний італієць спитав про умови і почувши, що на завдаток вимагають однорічне комірне. Італієць зараз заплатив бажану суму і коли прийшов перебирати павільон — побачив іронічні усмішки людей і не побачив ніколи більше торговця овочів, що за той час перенісся до іншого міста.

Новий винахід.

Із другого міста така сцена. Якийсь елеґантний панок у дорогому авті висідає коло бензинової стації і прохає, щоб наповнили йому збірник водою. У першій хвилині власник стації не розуміє. „Водою?“ — Так, водою. Нема ради, зволяють його волю. Після цього власник авта вкидає до збірника дві піґулки і хоче відїздити. Власник стації зацікавлений, питається, що це таке. Власник авта пояснює, що він хемік і винайшов новий засіб уводити авто в рух замість бензини при помочі синтетичного хемічного складника. „А дорогі ці піґулки?“ — Но, багато дешевші від бензини! Власник бензинової стації захоплений і купує від винахідника кількадесять піґулок. Авто винахідника (наповнене в одній половині з окремим переділом бензиною) відїжджає, а власник бензинової стації пробує надаремне рушити власне авто водою та піґулками.

Лікар-чудотворець.

По селах уживають ошуканці такого способу. Один прикидається сліпим серед дороги так, щоб люди його бачили. За якийсь час приїжджає автом панок. Він зупиняється у коршмі, не щось, згодом приходить туди сліпець. Панок дає йому милостиню і питається про його недугу. При цьому признається, що він окуліст зі столиці і вміє лікувати полуду на очах. Але така операція коштує дуже дорого. Бідак нарікає, що не може собі на неї позволити. Лікар заявляє, що річ ясна, він може бідних лікувати згідно з їх засобами. Він витягає зі своєї торбини всяке приладдя і на очах людей переводить операцію. Операція вдається чудово: лікар тримає в руках шкірку зняту з ока (яку взяв з операції курки). Після цього чуда, люди з села сунуть лавою до чудесного лікаря і платять, що можуть за операції очей. Лікар зникає з добрим заробітком.

Як дешево зїсти обід.

В Індіянополіс зайшов до ресторану бідак і прохав дуже дати йому щось скромного зїсти, бо він не має грошей. Господар згодився. Коли бідак уже кінчав їсти, він витягнув хустину і з неї вилетів 20-доляровий банкнот так, що господар його помітив. Господар ухопив гроші і поквапно відтягнув собі ціну обіду 75 центів. Бідак дістав решту 19 дол. 25 центів за фальшивий банкнот. На поліції його звільнили, бо господар мусів ствердити згідно з правдою, що гість заявив буцімто не має грошей. Бідак знав, що його банкнот фальшивий, тимто не хотів ним платити в ресторані, а господар хопив гроші сам.

РЕКОРДИ.

Австралійський мисливець Чарльз Рос міг донедавна почванитися, що застрілив 516 слонів. Тепер уже не може, бо 517-ий слон помстився за своїх братів і розпоров йому живіт.

У Сиднею помер Джон Беннел, що мав на свому тілі 800 кольорових образків — витатуваних.

У Кантоні повісили китайського банкира і купця Фузіґа. Під шибиницею він похвалився, що ошукав „грубшим способом“ 5.000 осіб.

Американський суд засудив Джона Бровна за ріжні обманства та шантажі. За кожний прогріх він дістав відповідну кількість років кари. Він мусить відсидіти 2.783 років у вязниці. Чи витримає так довго — сумніваємося.

У Брюсселі засудили за надмірний нахил до подружжя і до заручин паню Адрієнну Куйо. Вона була заручена 652 рази (за кожним разом діставала перстень і дарунок) і всього 50 разів брала шлюб.

В одній европейській пристані заарештували Йошуу Гарсона, американського громадянина, що пробував без білету переплисти океан. Він їхав уже (наскільки відомо американській та европейській поліції) 153 разів кораблем задурно („зайцем“). І такому аматорозі моря досі не видали безплатного білету на всі лінії!

Грецький міліонер Степан Георґакопульос перейшов досі 44 операції. Він має штучну золоту частину черепа, носа, вух, одне штучне око, пару рук і ніг — одні із золота, другі із зрібла, сталі, слоневої кости, скла і парафіни. Не тому, що може собі нужденне людське тіло заступити дорогоцінним матеріялом, а тому, що на кожному кроці чекало на нього якесь нещастя.

МІСТЕЧКО НАЙКРАЩИХ РУСЯВОК.

Містечко Брумфільд у графстві Ессекс в Англії славне на цілий край з того, що його мешканки належать до найкращих русявок, бо мають чудовий відтінок волосся і дуже делікатну церу. Увійшло навіть у приповідку: „чудова цера, як у Брумфільдянок“.

Міська рада, горда зі своїх так расово гарних дочок, окружає їх дбайливою опікою та намагається робити усякі удогіднення в ділянці жіночої гігієни та косметики, щоб надалі підтримати славу краси своїх мешканок, які майже на всіх конкурсах краси перемагають своїх дооколичних суперниць. В містечку повстало навіть окреме „товариство охорони русявки та її цери“, що має на меті давати допомогу та опіку загроженим красуням.

Саме тепер прийшла така загроза. Графство Ессекс ухвалило прилучити містечко Брумфільд до загальної водопровідної сіти, бо до того часу мешканці черпали мягку воду з керниць і та вода, як кажуть, дуже помагала зберігати свіжість жіночої цери. Вода з водопроводів тверда і — на думку мешканок Брумфільду — вплинула би відемно на дотеперішню делікатність цери.

Ця ухвала викликала загальну тривогу в містечку. Жінки зібрали підписи. Товариство русявок вислало меморіял до влади графства проти водопроводів і після гарячої дискусії відложили ухвалу графства до кінця 1941 року.

ВЕСЕЛЕ

ЧЕСНІСТЬ.

Учитель у школі: Я даю вам тему на вправу „Чесність не є найкоротшою дорогою до цілі, але найкращою“. Хто дасть якийсь добрий приклад, щоб усі зрозуміли?

Учень: Я дам, прошу пана професора. Коли я наприклад відпишу вправу від свого товариша, то це триває десять хвилин, а коли мушу написати її сам то це забере мені годину. Я тільки не знаю, як буде з другою половиною теми, бо коли я напишу вправу чесно сам, то вона не буде найкращою“.

СПОРТОВА ДОБА.

— Я чув, що твій молодший брат хворий і лежить у ліжку.

— Так.

— А що йому бракує?

— Ми бавилися в кімнаті і нараз заложилися хто з нас більше вихили[illegible]

— Ну і що?

— І він виграв.

„Все залежить від прем'єра Складковського.

Відповідь міністра Свентославського на інтервенцію митроп. Діонізія.

(Летунською поштою від власного кореспондента)

Варшава, 2. липня 1938.

Ваш кореспондент довідується з д. добре поінформованого джерела, що міністр віроісповідань Свентославський приняв на окремій довшій авдієнції митрополита Православної Церкви у Польщі Діонізія, який інтервеніював уже втретє в останніх двох місяцях у справі тих випадків, що запали на тлі церковно-релігійних антагонізмів на Холмщині й Підляшші

Міністр Свентославський мав відповісти, що він особисто схиляється до просьби українського населення і бажає мирного співжиття обох національностей та віроісповідань на терені останніх подій. Одначе рішення в цій справі, себто авторитетне і справедливе полагодження конфлікту між адміністраційною владою та українським православним населенням залежить виключно від премієра ген. Складковського.

Холмські прохання літаком до Президента.

Довідуємо також, що цивільна канцелярія Президента держави, який — як відомо — перебуває тепер за кордоном в Абації, на відпочинку, переслала прохання холмське - підляшських селян у справі правосл. церков до диспозиції особистої канцелярії президента за посередництвом курсуючого між Варшавою та місцем побуту през. Мосціцького, літака. Вказувало би це може на позитивні наслідки інтервенції правосл. митрополита у президента держави, про що „Діло" своєчасно інформувало.

Комунізм раз за раз проти.

З останніх вісток, які надходять звідусіль до Варшави, виходить, що комунізм, донедавна д. сильно поширений на Забужжі, займає недецидоване і дивне становище супроти відомої акції, яку там проводять деякі короткозорі чинники.

Отож в одних околицях, а саме там, де місцевий „комунізм" є лише здегенерованою і природно зрозумілою формою національної свідомости — його впливи цілковито або майже цілковито підупали і скорчилися в користь отвертого українського націоналізму; в тихже місцевстях, де комуністичною акцією проводять „фахові" комінтернівці, комуна виступає супроти українського населення провокаційно і навіть похвалює та підпомагає польську протицерковну акцію.

Ця зрозуміла і природна на цілому світі постава служальців червоної Москви видається на Забужжі, де істують специфічні віроісповідно-національні обставини, парадоксальною і можна її пояснювати лише й виключно, як свідоме і кермоване підливання оливи до українсько-польського вогню для викликання корисного для комунарів міжнаціонального конфлікту.

Українські делегації знов інтервенюють у міністерствах.

В останній хвилині інформують нас, що в пятницю 1. ц. м. була в міністерстві віроісповідань ще одна селянська делегація з тих сіл Грубешівщини, що лежать недалеко сокальського кордону.

Тому, що віцемін. Александрович з огляду на смерть свого батька не урядує, делеґацію прийняли в його заступстві радники віроісповідного виділу, які запевнили делегатів, що протиправославна акція в їхніх околицях буде перервана. В склад селянської делеґації входили господарі, свідомі українці, що їх сини погинули на службі в польській армії підчас травневих подій 1926 р.

В менті, коли відсилаємо ці вістки, 6-особова делеґація цілої Холмщини відбуває свою „мандрівку" по міністерствах. **Фа—ський.**

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 4. липня (22 червня) 1888.

ЦІСАР — МИРОТВОРЕЦЬ.

У передовій статті п. н. „Надії і обави", присвяченій закордонній політиці, „Діло" пише про німецького цісаря Вільгельма II.:

„Загально говорили, що уряд цього князя, якого уважали за беззастережного прихильника німецького канцлера, як тільки він прийде до влади, буде напевно наскрізь реакційний, а вступлення його на престол означатиме нехибну війну. І ось, як хибним показався цей погляд. Не минуло ще і кілька неділь, від коли той князь, теперішній цісар Вільгельм II., засів на німецькім престолі, а вже повіяло з Берліна іншим духом, просто противним первісним здогадам. В заграничній політиці настала така рішуча, така ясна і очевидна зміна, що можна сказати, що вступлення на престол Вільгельма II. зазначилося бодай у першій хвилині миром, а не війною, як то загально припускали".

СЛАВЯНСЬКИЙ КРУЖОК".

„П. Іван Франко відчитає нині в год. 7. веч. на засіданні цього кружка в XV. салі університету свою розвідку: „Російська література в XIX. віці".

По широкому світі.

Прем. Годжа приняв на авдієнції минулого понеділка пополудні кс. Глінку, провідника словацької народньої партії.

— До Токіо приїхав большевицький ґен. Самойлович-Лушков, який втік на днях з СССР до Манджу-ко.

Грецька фльота виїхала на маневри в Йонське Море. Опісля вона зревізитує британську фльоту на Мальті.

Румунська влада припинила на 3 дні щоденник „Універсуль", який не пристосувався до нових приписів про контролю доходів.

У Швайцарії введено спільний карний кодекс, що обовязує всі кантони.

Америка мала в минулому році 1,451,000.000 дол. дефіциту, в попередньому 2,707,000.000.

—о—

НОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ПАЛЕСТИНІ.

Минулої неділі вечором на вулицях Єрусалиму згинуло чотирьох арабів, 10-ох було ранених. В Яффі вбито одного араба. Під Тель-Авівом згинув від бомби один араб, чотирьох було ранених. В Єрусалимі поліція арештувала вісьмох жидів за вбивство арабів.

Двох поліцаїв, яких ранили підчас заворушень минулої суботи, померло. Крім того вбито одного арабського поліцая і жида. В Тиверіяді зранили одного британського поліцая і 6-ох жидів. У багатьох місцях поперетинали телефонічні дроти. Военний суд в Гайфі засудив на смерть одного араба.

Польська преса про похорон ґен. Мирона Тарнавського.

З львівської преси **„Хвіля"** помістила довший звіт з похорону, підкреслюючи, що в похороні взяли участь тисячні маси народу, охоплені подивуґідною дисципліною.

Доволі довгу замітку вмістило теж ендецьке **„Слово Народове"**, яке на самому вступі написало: „як можна було передбачувати, похорон умерлого перед 4-ма днями б. начального вожда УГА, ґен. Тарнавського, став величанською українською маніфестацією. З усіх сторін Східної Галичини зїхалися делеґації з урнами з землею або з вінками". „Слово Народове" подає число учасників похоронного походу на 20 тисяч. Цій своїй замітці дало „Слово Народове" такий наголовок: „Замість забороненого здвигу українці уладили маніфестаційний похорон ґенерала". І позатим кілька ендецьких колючок.

Коротку замітку про похорон вмістив озонівський **„Дзеннік Польскі"**, а з позальвівських часописів краківський „ІКЦ".

—о—

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 18

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

ЗУСТРІЧ ІЗ М. ГРУШЕВСЬКИМ.

Десь у 1900 р. я знайшов у Миколаєві над Дністром привілеї того містечка та листування Миколи Устияновича. Я зробив копії з привілеїв, і з листів, і післав Наук. Товариству ім. Шевченка. Незабаром я одержав листівку від Франка, якою він сповістив мене, що готується критичне видання творів М. Устияновича, які вібрали студенти дух. семінарії у Львові, і що в це видання ввійдуть і листи, які я прислав. Але критичне видання творів Устияновича чомусь не вийшло, і Франко післані йому листи видрукував у „Записках" вж у 1907 році п. з. „З коресподенції Миколи Устияновича". Трохи пізніше я одержав листа і від проф. Михайла Грушевського. В цьому листі писав він, що копія з миколаївських привілеїв буде видрукована, просив тільки від мене виписок з маґістратських книг та з парохіяльних документів Миколаєва.

Щоб порозумітися з проф. Мих. Грушевським щодо згаданих виписок, я вибрався до нього додому. Він жив тоді на вулиці Домбровського. Це було в першій половині січня 1901 року. Професора я не застав дома, він був на проході у стрийськім парку. Мене попросили підождати. Довго я не ждав. Проф. Грушевський приняв мене ввічливо і між нами завелася зараз розмова на теми наукові й ненаукові. З проф. Грушевським я вже був трохи знайомий, бо ходив раніше час до часу на його університетські виклади. Тимто й розмова не йшла пиняво. Проф. Грушевський ставився завжди до молодих людей по-приятельськи й старався віднайти в них наукові чи літературні нахили, а коли вже знайшов їх, то й знайомість з ним не маліла. Коли я вже мав відходити, надійшов Степан Рудницький, колишній учень проф. Мих. Грушевського, тепер географ. Він приніс тоді відомість, що проф. Фінкель не хоче приняти докторської дисертації Степана Томашівського. Ця відомість засмутила була професора і він обіцяв поговорити з проф. Фінклем за Томашівського, що, як я знаю, він і зробив. У 1901 році в книжці XLIII. „Записок" появилися „Привілеї міста Миколаєва над Дністром".

ТИП ІЗ „ПЕРЕХРЕСНИХ СТЕЖОК".

В перших днях липня 1901 р. я зайшов якось з Мих. Новаківським, моїм товаришем, пізнішим адвокатом і послом, до каварні Шнайдера у Львові, що при Академічній вулиці. Ми застали там Ів. Франка, Остапа Терлецького й Леся Мартовича і присілися до них. Новаківський познайомив мене з ними, хоч я з усіма так сказати „здалека" був уже знайомий і доводилося мені нераз стрічатися з ними в громадському житті. Мартович кінчав оповідати про те, як то він перебирався на нову кватиру, і оповідання, видно, подобалося, бо Франко був у доброму настрої й радив, щоб Мартович списав свою веселу пригоду в формі новелі й видрукував у „Літ. Наук. Вістнику". Терлецький всміхався й переглядав мовчазно якийсь гумористичний журнал. Я й Новаківський читали недавно разом „Перехресні стежки" і хвалили Франка за суддю Страхоцького, який удався йому. Страхоцький — його властиве прізвище було інше — це була загально відома фіґура у Львові. Франко змалював його в „Перехресних стежках" якнайкраще. Франко дуже тішився, що нам подобався Страхоцький, а Новаківський хвалився пізніше передомною, що подробиці до портрета Страхоцького він постачив Франкові. Поволі вичерпалися теми до розмови, і ми почали розходитися. Перший вийшов Терлецький, а потім і ми всі, Франко спішився, бо на другий день мав їхати кудись на риби.

(Далі буде).

Поставмо вже раз справу ясно!...

(Голос у дискусії на тему „Війна чи мир з москвофілами“)

Дискусія, яка ведеться на сторінках „Діла“ про можливости співпраці українців з москвофілами з одної сторони корисна, але з другої — серед деяких кол українського громадянства викликує застереження щодо її доцільности.

Це й зрозуміле. Москвофільство серед нашого народу, це страшний ропіючий боляк, який спричинив нам, як нації, страшні спустошення у нашому внутрішньому і зовнішньому життю. Назовні світ не міг зрозуміти нас, що ми за нація, якої частина заперечує її істнування та робить усе, щоб нам шкодити. Серед нашого народу, між його масами, москвофільство ширило деморалізацію, демобілізувало час безнастанним вижиданням на поміч великого російського народу та його могучої імперії.

Так зложилося життя тої частини нашого народу, яка опинилась в бувш. Австро-Угорщині, що хоча пень народу селянство зберегло признаки національної окремішности — рідну мову та побут — то провідні наші верстви, відірвані від народу та національних історичних традицій, довго не могли себе віднайти та національно оформити. Підлягаючи в щоденному житті німецькій та польській культурі, стрічаючись в церкві та релігійному житті зі старославянщиною, частина нашої провідної верстви вважала мову народу негідною „справжньої“ культури і науки та називали її мужицькою. Думали вони про якийсь окремий „галицко-руский“ нарід, якого літературною мовою сталаб старославянщина. Активніші з них були виховані в польському дусі і признавались до поляків. Адже батьки нинішнього москвофільства о. Іван Наумович, о. Теофіль Дудикевич, батько ославленого амбасадора з Коломиї Володимира, — це польські конспіратори, сам Наумович у студентських часах носив конфедератку, Мих. Качковський родом з Лемківщини в родинному домі підлягав польщині, Денис Зубрицький написав головний свій твір: „Кроніка мяста Львова“ — по польськи, а решту по німецьки або язичієм, бо російської мови не знав.

Зродилося у нас москвофільство як зневіра власними силами добитись успіхів у боротьбі з польським наступом та як жадоба використати політичну конюнктуру і при помочі Росії, яка давала щедрі „пособія“, добитись для себе кращих успіхів.

По погромі Австрії у війні з Німеччиною 1866 р. під Садовою, москвофіли проголосили в „Слові“ ч. 59 з 27. липня 1866 що:

„Ми Русины, не умѣемъ корыстати зъ клопотовъ правительства (— конюнктури!) и яко люде добросердныи, кромѣ того привязаны сыновною любовью къ августѣйшой нашой династіи не выступим тепер ни съ однимъ требованіемъ...“ і от вложили „требованіе“! „що Русь Галицка, Угорска, Кіевска, Московска, Тобольска и пр. взглядомъ етнографическимъ историческимъ, лексикальнымъ, литературнымъ, обрядовымъ ест одна и таяже самая Русь, мимо того, що въ Галичинѣ она вѣрно предана своему возлюбленному Монарху и Его свѣтлой династіи, а там за границею она тоже предана свому Монарху и своей династіи. На соймѣ Львовскомъ была добра способность выповѣсти ясно и откровенно, що преданіемъ нашимъ историческимъ есть исконный отецъ нашихъ обрядъ русскій, чистый, совершенный, и що никто розумный не можетъ тому дивоватися, если Русь пламенно нынѣ желаетъ освободитися отъ узовъ іезутизма подъ взглядомъ обряда и вѣри“...

...„Мы не Рутены зъ 1848 року, мы настоящіи Русскіи не можемъ отдѣлитися и отстояти отъ язиковой, литературной, церковной и народной связи со всѣмъ русскимъ міромъ!“...

Ця „заява“ стала політичним „вірую“ („зложивши такое вѣроисповѣданіе“ — писало „Слово“), національної апостазії галицького москвофільства, зірванням з народнім українським пнем. І цьому залишились москвофіли вірні в цілій своїй діяльности аж до нині, це й продиктувало та диктує їм непримирну поставу супроти українців, яких не признають наші москвофіли за самостійний нарід та вважають їх за ворогів своєї російської нації та відповідно до цього, як вимагає інтерес російської нації, пристосовують свою політику. Salus Moscoviae — це для них suprema lex.

І давніше бували спроби українців дійти до порозуміння з москвофілами. У 1879 році велись переговори (широко про них пише Олекс. Барвінський у „Спомини з мого життя“ т. II.). та з цього ніщо не вийшло. У 1880 році хвилево дійшло до порозуміння. Уладили навіть спільне віче у Львові, та потім натура потягнула знова вовка до ліса, москвофіли таки вернулись до своєї російської плятформи.

У 1882 р. відбувся у Львові карний процес за державну зраду проти москвофілів Ольги Грабар і тов. На цій розправі підтримали вони заяву „Слова“ з 1866 р. а тільки відпекувалися політичного моменту, себто відірвання від Австро-Угорщини українських земель. Характеристичне при цьому, що хоч у трибуналі було 3 українців (Бучацький — предсідник, Литвинович заст. вотанта та протоколянт Ілевич) та 2 поляків, то всі москвофільські тузи Іван Наумович, його син Володимир, Площанський, Марков і інші зізнавали по польськи, а Адольф Добрянський (який своєю російщиною на угорській Україні спричинив знищення і мадяризацію) та його донька Ольга Грабар зізнавали по німецьки, а тільки селяни Шпундер і Залуцький по українськи. Те саме було з їх свідками. По польськи складали присягу і зізнавали о. Мих. Малиновський, офіціял гр.кат. капітули та жінка підсудного Трембіцького, яка заявила навіть, що вона римо-католичка і польська патріотка, вкінці льокай Добрянського, Григорій Барановський. Православний священник з Валяви на Буковині о. Микола Димитрієвич, який був правос. парохом у Львові, хоча присягав він по українськи, то зізнавав по німецьки, Богдан Дідицький, який теж зізнавав по польськи, хоча всі свідки українці (живе з них ще д-р Лесь Кульчицький б. дир. З. Банку у Львові і добре булоб, щоб він написав спомини про цей процес) та меншого калібру москвофіли присягали і зізнавали по українськи. По польськи говорив теж одинокий оборонець москвофіл д-р Іскрицький зі Сянока (бо два інші адвокати це були поляки).

Як сказано, на цьому процесі підтвердили москвофіли „вѣроисповѣданіе“ з 1866 р. та ще й додали коментарі.

Іван Наумович на питання судді Литвиновича перекладав Русь — на Reussen Roth-Reussen додаючи на дальше його питання, як погодити це з тезою одної, неподільної Руси, що: „Фактичнє так ест, бо нема ані две, ані венцей Русі, тилько єдна, як єдне Немци, Влохи і т. д.“, а навіть в полеміці з суддями присяглими поляками додав, що „Малорусіні не сон без примешек“; добачував у нас татарів, волохів і т. д.

Знову Марков заявив, що: „Шляхта польска била і ест патріотичнон, шпелевала крев за свойом ойчизнен, то узнаен і мам для ней вельке пошановане“. („Стенографическій отчетъ изъ судовой росправи по дѣлу Ол. Грабарь и тов. Львовъ 1882 из типогр. Ставроп. Института).

Тільки для свого народу, для України, не мали ці апостати пошани.

Про характер самого Ів. Наумовича свідчить хоч би дискредитування власного співобвинуваченого сина. Коли виринула нечиста справа його служби за гроші як донощика та московського шпигуна серед українських та революційних студентських кол (Мих. Павлик, віденські „Січ“ і „Буковина“), то старий Наумович заявив дослівно: „Венцей юж не напісалем (про ті товариства, які знав як посол) аж до мего виязду, а потем напісалем (до сина) же венцей пісаць не бенден, альбовем видала мі сен та цала справа подейжанон“. (Стеног. отт. ст. 29).

Як сказано, були з українського боку спроби дійти з москвофілами до порозуміння, роблено виборчі компроміси, творено навіть спільні посольські клюби, та ніщо з того путнього не виходило.

Аж українська молодь поставила тому кінець. Коли в 1898 р. з нагоди 50-ліття знесення панщини народовці заключили з москвофілами консолідацію, на вічу на Високому Замку у Львові українська студентська молодь, яка видвигнула вже політичне гасло „самостійна Україна“ проти цієї косолідації з москвофілами гостро запротестувала, вважаючи її за затемнювання національного ідеалу.

Коли по виборах 1907 р., які дали нам 27 парляментарних мандатів, старорусинам 3 (д-р Король, о. Давидяк, Курилович) 2 москалям (Глібовицький. Марков) створено ще раз спільний клюб в парляменті (без українських соц.-дем.) — але той клюб москвофіли розбили, розділюючись ще потім між собою на дві згадані ґрупи. Тоді знову видвигнули стару плятформу російської нації, починаючи в парляменті промовляти по російськи та домагаючись ввести російську мову до шкіл та урядів в Галичині і на Буковині; тоді то й заключили москвофіли угоду з поляками проти українців за часів намісникування ґр. Андрія Потоцького.

Про їх ролю у великій світовій війні, знає наше теперішне покоління аж надто добре. Цілою силою пари йшли вони на знищення українства, як ворога своєї нації та Росії.

Сентимент маємо до москвофілів за їх становище в часі польсько-української війни. Стали вони тоді разом з нами, пішли в ряди УГА. Та не перецінюймо цього епізоду, а погляньмо правді і фактам в очі. Війна велася тоді проти Польщі, що була не тільки нашим, але й ворогом Росії. Не заявили ніде москвофіли, що вони стоять за обєднюючим актом з 22-го січня 1919 р., що хочуть самостійної української держави. Сподівались вони, що настане все таки злука з Росією, а там мазепинству прийде кінець. Адже москвофіли Лемківщини створили „Русску Народну Республику“, яка не признавала польської влади на Лемківщині, на своїх перших зборах у Фльоринці грибівського повіту 5. XII. 1918. р. заявилася за ЗУНР-ом, але зараз по розгромі УГА, на других зборах у тій самій Фльоринці 12. III. 1920. заявилася вже за прилученням до совітської Росії, а не до радянської України, хоч таку тоді большевики творили.

Львівські москвофіли, основуючи в грудні 1918 р. „Русскій Исполнительный Комитетъ“ і видаючи відозву до „Русского Народу Прикарпаття“, в органі „Прикарпатская Русь“ 25. XII. 1918 р. заявилися за прилученням до Росії, за яку боровся Денікін. Цю відозву редагували члени РИК-та Дмитро Марков, Кир. Черлюнчакевич, К. Вальницький і наш дискутант радник Микола Третяк.

У рядах добровольчої армії Денікіна боролись посол ББ Мих. Бачинський, „сельроб“ Хам й ін.

Коли воно не довело до реституції єдиної, неділимої Росії, тоді старого автораменту діячі, між ними п. Третяк з ненависти до українців погодилися з поляками. Не знаю, чи пригадує собі п. Третяк, як то відбирав він від пок. д-ра Федака Ставропіґію та як водив його по кій делеґат поліції п. Вагнер, та яку міну зробив він, коли зайшли до редакції „Вперед-у“, одинокого тоді українського часопису у Львові.

Молодші москвофіли, дійсні по своєму вихованні і культурі росіяни, д-р Маріян Глушкевич і Кир. Вальницький, — не могучи особисто погодитися з раболіпієм старих своїх однодумців, які всіми засобами і за всяку ціну вислугувалися польській адміністрації за підтримку проти українців, зірвали з ними. Глушкевич, хоч уладжував „день русскої культури“, хоч хотів у неб. Скрипника виманити червоноруську совітську республику, наблизився до українців, викладав у тайному українському університеті, боронив з усім своїм умінням українських політичних вязнів, вдержував з українцями товариські звязки — та в душі залишився таки росіянином і чесно ним був.

Кирило Вальницький, меткий політик, вихований на новій російській культурі, який мав звязки як студент вже не з російським урядом, як його старі сопартійники, а з революційними

російськими колами та який підчас одної зі своїх студентських поїздок до Росії, попав навіть у царську тюрму — взяв інший політичний тон. У львівській „Трибун-і Роботнічей" (1924-25) боронив для себе і своєї групи тези на право „самоозначення" як для росіян, але коли з цим йому не пішло, признав українську мову і навіть націю.

Але його признання українства не перешкодило йому разом з польськими комуністами Сохацьким і Камінським та жидами поборювати шумськістів, бо в души був він росіянином по вихованні та культурі і цього переборюти в собі він не міг та не хотів.

Те, що до українського табору пристало багато москвофілів, як д-р Мих. Король, д-р Дрималик, д-р І. Свенціцький, д-р Евген Давидяк і ін. — це таке саме явище, як перехід до українства від поляків В. Антоновича, Т. Рильського, В. Липинського і ін. та свідчить тільки про їх чесність, працювати та жити для того народу, з якого вийшли та серед якого живуть.

Певне, що тут, на галицькому ґрунті замирення з москвофілами скріпилоб нас супроти наступу поляків, але чи до цього дійде, на якій платформі та чи москвофіли дотримають угоди? А при тім не забуваймо, що нашими противниками є не тільки поляки, але й росіяни. Може проти поляків москвофіли підуть з нами — хоч певне не всі — але проти Москви, проти якої ми неминуче мусимо виступити і з якою розіграємо остаточну й рішаючу боротьбу як нація, вони з нами ніколи не підуть.

Якаж користь такого компромісу? Творити знову у нас фікцію про український і руский чи руський нарід — адже на цьому скористають на нашому ґрунті перш усього поляки — ну й очевидно самі москвофіли. Не забуваймо, що тут йде не тільки про політичну орієнтацію чи союз, не про суспільний устрій, про що можемо дискутувати, тут стає до вирішення справа засаднича про істнування українського народу та про апостазію від нього, про його неґацію. По Скрипнику, Хвильовім та Любченку нема вже у нас на це місця, нема вагань.

Хто вийшов з нашого ядра, кого з нами вяжуть кровні звязки, хто живе серед нас і у нас, той може, повинен і мусить бути тільки українцем. Коли він чесний — іншого виходу нема для нього. І тут нема і не може бути компромісів.

Життя це потверджує і тому занепадає москвофільство, а все, що живе і активне, переходить на бік українців. І так воно буде далі — бо це природний процес життя і на це не мають москвофіли ради.

Коли давні москвофіли хочуть бути з нами і з собою чесними, то одна для них дорога — поворот до українського народу, або ясно і отверто признатись, що вони москалі, але ніколи ні ми, ні вони не говорім про якийсь анонімовий спільний нарід, бо такої симбіози реальне новочасне життя не знає і такий самообман на нас може болюче пімститися.

А. Чернецький.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

ПРО СТУДІЇ У ВИСОКИХ ШКОЛАХ У ҐРАЦУ.

Виділ Українського Студентського Т-ва „Січ" у Ґраці подає зацікавленим до відома, що вписи на зимовий семестр 1938/39 тревають від 20. жовтня до 15. листопада. Початок зимового семестра зачинається 1. листопада. Ґрацький університет має такі факультети: теольоґічний, фільософічний з фармацією, правничий і медичний. Крім університету є теж техніка зі всіма факультетами. Кандидатів на медичний факультет просимо прислати: свідоцтво зрілости, метрику, 2 фотографії і свідоцтво незаможности. 10 зол. на покриття коштів на впис і на потрібні посвідки до пашпорту зложать кандидати на місці у Т-ві в Ґраці. На прожиток у Ґраці необхідно коло 120 зол. місячно. Щодо семестральних оплат нема покищо точних даних з огляду на зміну режіму. Ближчі інформації в цій справі подамо ще до відома в осени. Зацікавлені, які звертаються за інформаціями до Т-ва, долучать міжнародні купони. У всіх справах просимо звертатися на адресу:

Ukrainischer Studentenverein „Sitsch" in Graz — Deutsches Reich.

НОВИНКИ.

— **Спеціялістка в жіночих недугах і положництві Д-р Софія Парфанович вернулася** і ординує як досі **Львів, пл. Болеслава Пруса** 2 (раніше Заблікевича 51). 1453 2—3

— **Лиси,** пелеринки, краветки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом. 3229

— **Злива по тропікальній спеці у Львові.** Минулої неділі тропікальна спека осягнула свій вершок, бо тепломір виказував вполудне 46° Цельзія. Тому хто лише міг — покидав Львів і виїздив поза місто. Не диво, що всі підміські поїзди та автобуси були виповнені вщерть мешканцями Львова, що вполудне майже опустів. В усіх львівських ставах і критій пливальні годі було знайти вільне місце. В малім ставі Лазовського в Зимній Воді втопився вполудне 15-літній хлопчина невідомого прізвища. У ставі в Наварії к. Львова втопився 26-літній муляр Ст. Білий зі Скнилова. Щойно коло 5-ої год. попол. надтягнула буря зі зливним дощем і громами та очистила повітря. Пів години пізніше над Львовом перейшла другий раз буря з громами і зливним дощем що затопив нижче положені камяниці і канали. Громи не заподіяли ніяких шкід у Львові. Зате дощ падав уже з невеликими перервами цілу ніч і в понеділок.

— **Опалюючись на сонці** не забувайте, що найбільш ефектовні знимки з пляжі дістанете на панхроматичних матеріялах з єдиної української фото-крамниці Е-комп, Львів, вул. Сикстуська 29. Тел. 203-30. 1639.

— **Припинення трамваєвого руху.** Минулого понеділка пополудні трісла водопровідна рура під вул. Леґіонів. Вода висадила частину вулиці Леґіонів і хідник від вул. Станислава до Великого Театру. Тому припинено рух трамваїв, замкнено доплив води, а робітники приступили негайно до направи рури, вулиці і хідника.

— **Львівська хроніка.** При вул. Краківській намагався скінчити самогубством 37-літній Болеслав Ценжкий. Його відвезли до шпиталю. — При вул. Клепарівській сполошилися коні, що вивозили сміття. Один кінь забився до придорожнього дерева. — При вул. Сапіги самохід інж. Тадея Гурського наїхав на робітника М. Андрибуру і потовк його. — При вул. Личаківській напроти церкви св. Петра і Павла вискочив з рейок трамвай ч. 1. Жертв у людях не було. — Поліція арештувала 74-літню старушку Брониславу Маліновську за крадіж плаща у вірменській катедрі. — Робітник Л. Вантух у бараках на Знесінні зранив важко сокирою свою жінку зате, що видала поліції злодія, який вкрав тютюн.

— **Дивне явище природи** могли заобсервувати мешканці Городенки та околиці дня 29. м. м. на небі по заході сонця, де появилася від заходу до сходу смуга яснoблакитного кольору, при чому частина неба була блідорожева. Це дивне атмосферичне явище природи тревало майже годину.

— **Згоріло 180 овець від грому.** Минулої неділі перейшла над Улашківцями (7 км. від Тлустого) буря зі зливним дощем і заподіяла великі шкоди. Від грому згоріла стодола гр. Лянцкоронського, а в ній 180 овець і сусідні шопи. Крім того грім поранив двох робітників, які хотіли вигнати вівці зі стодоли. Шкоди дуже великі. Слід пригадати, що минулого року 3. липня і в тій самій годині грім убив солтиса громади Улашковець Наребецького.

— **Таємне вбивство в Шумлянах.** До 42-літнього селянина Шведа в Шумлянах пов. Бережани зайшло пятьох мужчин, розпитуючись за ним. Довідавшись від жінки, що її чоловік пішов до кооперативи, пішли за ним туди. По дорозі стрінули Шведа і негайно засипали його револьверовими стрілами в самому центрі села. По вбивстві злочинці преспокійно відійшли. Швед, подіравлений мов сито, згинув на місці. До Шумлян виїхав прок. Вежбіцький з Бережан зі судово-слідчою комісією і веде слідство. Причина вбивства — невідома.

— **Причина великої пожежі в Косові.** Пишуть нам: В год. 1-ій в ночі дня 2. липня ц. р. у середмістю Косова повстала велика пожежа, що знищила 5 будинків враз з деревляними забудуваннями. Вогонь повстав у стайні, в якій ночували з кіньми візники. Причиною пожежі були мабуть недокурки. На вид вогню і на рятункові сиґнали сирен та дзвонів зібралося коло пожежі майже ціле громадянство Косова. Серед рятункової паніки 14-літня донька Герша зломила ногу. Шкоди сягають 200.000 зол. Енергійна та швидка рятункова акція не допустила до поширення пожежі на ціле місто. Поліція шукає винуватців пожежі.

— **Краєва хроніка.** В Березовиці Великій пов. Тернопіль потонув підчас купелі 20-літній Михайло Хвалюк. Хоч Хвалюка витягнули по кільканацятьох хвилинах — не вдалося привернути йому життя. — З ріки Яселки витягнули тіло 60-літнього бляхаря Йосифа Домаславського з Ясла, який напився якоїсь отрути і з ножем скочив до ріки. Причиною самогубства були матеріяльні клопоти. Осиротив жінку і кількоро дітей.

— **Зливний дощ загасив пожежу.** Над Новгородком перейшла сильна буря з градом і зливним дощем та спричинила великі шкоди в містечку і в околиці. Град поломив галуззя і заподіяв великі шкоди на полях, в городах та повибивав вікна, а вода знищила хідники. Саме підчас бурі з градом і дощем почало горіти в аптиці Делячицького. Одначе заки приїхала пожежна сторожа зливний дощ загасив пожежу.

— **Характеристичний прояв здичіння.** Польська преса повідомляє, що в неділю 3 ц. м. трапився в костелі св. Яцка у Варшаві такий святотатський випадок. На пароха згаданого костела кс. Тадея Пудра, який підчас Служби Божої ішов на проповідницю щоб виголосити проповідь, напав зі заду якийсь Рафал Міхальський і два рази вдарив його з окликом: „Це жид!" Приявні в костелі вірні станули в обороні нападеного кс. пароха, вивели напасника з костела і важко його побили. Напасника забрала поліція на комісаріят і ствердила, що Рафал Міхальський мешкає при вул. Півней у Варшаві та є шевським челядником. Стан здоровля напасника утруднює дальше слідство. Цей напад є найкращим доказом здичіння обичаїв — стверджує Кат. Пресова Аґенція так, що навіть святині ні тайна священства не стримують злочинців від подібних виступів. Щож торкається кс. Пудра — читаємо далі — то він є дійсно з походження жидом, але завжди вважав і вважає себе поляком. Слід згадати, що кс. Тадей Пудер є парохом костела св. Яцка щойно від 1. червня ц. р. на місце кс. пралата Станислава Тшецяка. По згаданім нападі кс. Пудер пішов на проповідницю, виголосив проповідь і докінчив опісля Службу Божу. Негайно по богослуженні прийшов до захристії пралат і декан кс. Фаєнський як представник Митрополичої Консисторії. Слідство виявило, що Міхальський мав пятьох спільників. Підчас ревізії в його помешканні поліція забрала брошури політичного змісту. Напад Міхальського попередила гостра кампанія ОНР і Фаланги проти кс. Пудра.

— **Засуд комірника за зловживання.** Окружний суд з Седлец засудив на виїздній сесії в Гарволіні комірника Словіковського на три місяці вязниці за грошеві зловживання.

— **Страшна самоходова катастрофа** трапилася між Серадзом і Здунською Волею, де зударився самохід з Лодзі зі самоходом зі Серадза. Наслідки катастрофи страшні. Згинув суддя Фіттенгольц з Лодзі, два шофери важко ранені, чотири пасажири легко ранені. Оба самоходи знищені зовсім.

— **Спільний фронт меншинних адвокатів у Румунії.** В Тімішарі в Банаті дійшло до конфлікту між адвокатською палатою і жидівськими, німецькими та мадярськими адвокатами. Ці останні відмовилися здавати іспит з румунської мови перед комісією, що її визначила адвокатська палата. Адвокати національних меншин у Румунії стоять на становищі, що скінчили університетські студії і не підлягають дальшим іспитам. До того розпорядки у справі мовних іспитів суперечать з постановами нової румунської конституції.

— **Примусова організація журналістів у Туреччині.** Новий пресовий закон передбачує створення „союзу турецької преси" з осідком в Анкарі, що матиме свої ...

лії в більших містах Туреччини. До союзу мусять належати видавці і ввесь редакційний персонал, себто редактори, фотографи, коректори і т. д. Дотепер були зорганізовані лише журналісти у Стамбулі.

— Корабель пішов на дно. На ріці Ля Пля-та недал. пристані Ля Плята зударився арґентинський корабель „Марконі" з англійським кораблем „Корацеро". Арґентинський корабель пішов на дно за три хвилини разом з чотирьома членами залоги. Решту членів залоги вдалося врятувати.

— Пошесть холери на теренах залитих водою. 25 км. на північний захід від Каіфен-фу, на просторах навіщених великою повінню, лютує страшна пошесть холери. На просторі, де лютує пошесть холери, мешкає понад 5.000 родин. Майже в кожній родині занотовано один випадок смерти.

— Рекорд швидкости залізниці. Льокомотива англійського т-ва „льондонської північно-східної залізниці" побила рекорд швидкости, бо переїхала за годину 209 км. Льокомотива, збудована з нагоди останньої коронації, має форму аеродинамічну і наймодерніший механізм.

— Погоня поліції двох держав за грізним бандитом. Поліція Югославії повідомила болгарську поліцію, що до Болгарії втік грізний бандит Павло Дошич, що має на своїй совісти 25 вбивств. — Дошич утік з Югославії, хоч велику облаву зробила поліція з військом і цивільне населення. Уряд Югославії визначив за схоплення Дошича нагороду 100.000 динарів. Болгарська поліція веде енерґійні розшуки за втікачем.

— Смерть 4-ох старшин від динамітового вибуху. Підчас військових вправ полку піонірів недалеко Кральової не вибух своєчасно динаміт. набій. Тому кількох вояків зі старшиною зблизилося до набою, щоби провірити причину. Саме тоді розлягся вибух динаміту, від якого підпоручних і трьох підстаршин згинуло, двох вояків ранених.

— Зудар самоходу з поїздом. Недалеко місцевости Агіля у стейті Ґоаґілля дійшло до зудару вантажного самоходу з поспішним поїздом. У катастрофі згинуло 9 осіб, які їхали самоходом.

— Вибух складів муніції наслідком спеки. Минулої неділі пополудні у форті Афумарці в околиці Букарешту дійшло до вибуху муніції наслідком страшної спеки. Три склади муніції знищені, число жертв не устійнене.

— Ріжні вісти. Грецька воєнна фльота виїхала на Йонське море на маневри. Після того поїде на Мальту з ревізитою до анґлійської фльоти. — Недалеко Бельфесту згинуло дві особи в летунській катастрофі. — На днях закінчили будову телефонічної лінії між Туреччиною, Сирією та Єгиптом, що її незабаром відкриють. — У Відні арештувала поліція відомого видавця жида д-ра Герцоґа. — На північний схід від Квібек осів на мілині англійський корабель „Асканія", що віз вантаж золота штабами, вартости 3 міліони долярів. 360 пасажирів удалося врятувати. — Цикльон на острові Цейльоні заподіяв велитенські шкоди. Ріки виступили з берегів. Багато домів знищених.

— До Льондону, Варшави і Ґдині. Як ми вже повідомляли Польська Спілка Обуви „Батя" зорганізувала для своїх працівників курс науки чужих мов. Саме тепер курс скінчився, а три найкращі учні дістали нагороди пильности. Перша нагорода — подорож до Анґлії і Голяндії, друга нагорода — подорож і трьохденний побут у Ґдині, третя нагорода — подорож до Варшави і трьохденних побут. Напевне такі цінні нагороди стануть спонукою до дальшої праці над опануванням чужих мов, яких знання в торговельнім світі конечне.

—o—

З театру.

Великий Театр: „ЛЮДИ В БІЛОМУ", песа на 8 яв Сиднея Кінґслея.

Люди в білому це лікарі у шпиталі, без хвилини відпочинку. Шпиталь, який бачимо — має у проводі великого лікаря; його асистент — дуже талановитий, здійснює свою давню мрію і паде з утоми, щоб придбати поруч нього якнайбільше знання і практики. Та він має і наречену, що воліє бути щаслива звичайним людським щастям, ніж мати славного чоловіка, який не має для неї ні хвилини часу. Конфлікт між ними — справжній, високодраматичний, виринає у звязку з траґедією шпитальної пістунки, яка закохалася в тому молодому лікарі, а він під впливом настроевої хвилини з нею „забувся". На сцені маємо нагоду оглядати приготування до небезпечної операції нещасливої жертви. На салі чути навіть запах/карболю, вражливіші можуть іти додому, не дочекавшися геппіенду. Але хто витримає дві години шпитальних дзвінків і телефонів, може сміло йти під операційний ніж.

Ту саму песу ми бачили торік у фільмі. У фільмовій перерібці вона трохи погідніша. Львівська вистава бездоганна, незвичайно дбайлива; поважні люди, що люблять драму мають те, чого хотять. У головних ролях: дир. Варнецький — природний, свобідний, меткий, Махальський, що вміє завсіди дати гарний тип, Гутнер, Ратчка, Боровий, Сташевський, Боровський дуже добрі, — знаменита Ґурська і д. добра Беліцька.

Спорт.

Імпонуючий вислід.

ПЕРЕМИШЛЬ. СЯН — КАДІМАГ 10:2 (4:1).

Перемогти Кадіму, дружину, заправлену в боях з поважними противниками двоциферним вислідом — річ не легка. Отже коли вчорашній телефонат з Перемишля до „Діла" сповістив вислід метчу 10:2 для Сяну, не улягало сумнівам, що маємо до діла чи не з найбільшим успіхом Сяну в дотеперішніх його мистецьких стрічах.

Великі перемоги мають до себе те, що демобілізують на деякий час психіку переможця. І тому булоб вельми бажане, щоб похмільну чашу перемоги випили якнайшвидше змагуни та симпатики і щоб до часу рішальних стріч були зовсім тверезі й готові приняти важкий бій у повній свідомости, що без моральної та фізичної видержки, без боротьби за кожний мяч і квадратний метер грища — перемога прийти не може. Що більше, може прийти поразка навіть зі слабшим противником. А тимчасом ні Т. Ш. Л., ні Єґуди до слабих противників зачислити не можна.

Постава Сяну на відплатному метчу з Кадімою є гідна похвали. Признання належиться нашій перемиській дружині тому, що вона підійшла до свого противника поважно і зі сильною волею перемоги. Тієї волі не ослабив у нічому бориславський успіх Сяну, а навпаки — скріпив її.

Високу перемогу завдячує Сян своєму нервовому опануванню, стартові та гармонійній, суцільній праці всіх змагунів.

Найкращою частиною дружини була поміч з Федоровичем II. на середині. В нападі крім Турка і Медицького блестів Суський гарними заграннями і знаменитою стріловою диспозицією. Залога Побідинський-Медвіть розбивала успішно небезпечні акції нападу противника. Лозинський на воротах не мав багато нагод до попису, але те, що показав, ставить його в ряди найкращих наших воротарів.

До рівня кляси Сяну достроївся у гостей лише напад з Оберманом на тільнику.

Ворота для Сяну стрілили Турко 5, Суський 3, Гібалевич і Медицький по одному. Для переможених Обермак і Розенер. Суддя кап. Шваба вдоволив. Глядачів коло 2000. Склад дружини переможців: Лозинський, Медвіть, Побідинський; Ходань, Федорович II, Неофіта; Ришівський, Суський, Турко, Гібалевич, Медицький.

У передметчі розіграли змагання за мист. кл. Б Сян II — Польонія II з вислідом 2:2 (1:1).

ЗА ВХІД ДО ОКРУЖНОЇ ЛІҐИ.

Єґуда — ТШЛ 3:1 (3:1). Реваншові змагання Єґуда — ТШЛ у Львові принесли несподівано переконливу перемогу тернопільській дружині. Єґуда була краща передовсім у лінії нападу, який грає дуже швидку гру, швидко добуває терен та створює перебоями раз-у-раз грізні ситуації під воротами. Єдині ворота для ТШЛ добув Бас І. з вільного. Ворота для переможців добули Кац (2) і Шпумберг. Глядачів к. 500.

Третій, рішальний метч відбудеться 10. липня у Львові або в Тернополі.

ЗА ВХІД ДО А-КЛЯСИ.

ДРОГОБИЧ. **ТУР — Скала (Стрий) 3:1 (0:1).** Фінальні змагання за мистецтво Б-кляси та півфінальні за вхід до А-кляси принесли стрийській дружині другу програну. Таким чином Скала відпала від дальших гор за вхід до А-кляси. Стрийська дружина рішуче за слабо підготовилася до важких і важних кінцевих боїв. Технічно поставлена Скала на добрім рівні, одначе кондиційно сильно непомагала. У першій половині переважала Скала, яка теж здобула в тому часі одинокі ворота. Після перерви Тур використав свою кондиційну перевагу і з вини заложників Скали здобув три ворота. Суддював п. Борета.

МИСТЕЦТВА Б-КЛЯСИ.

ВАТРА ЗАПЕВНИЛА СОБІ МІСЦЕ В Б-КЛЯСІ

СТРИЙ. **Ватра — РКС 5:2 (4:0).** Відплатні змагання за вдержання в Б-клясі вирішила Ватра певно у свою користь. Дрогобицька українська дружина заграла назагал добре. РКС грав увесь час гостро, тому теж суддя виключив двох грачів РКС-у з грища. Напад Ватри, скріплений новим лівим крайником Кіянським, грав зовсім добре. На помочі добре заграли Неділенко й Кушнір. Оборова пересічна. Суддював добре п. Володський.

Після метчу грачі й симпатики РКС-у, невдоволені з висліду, кинулись на змагунів Ватри і потурбували їх. Щойно інтервенція поліції завела лад на грищі.

ДЕРЖАВНА ЛІҐА.

ХОЖІВ. АКС — Погонь 3:1.

КРАКІВ. Варшавянка — Краковія 3:1.

ПОЗНАНЬ. Сьміґли — Варта 3:2.

ЛОДЗЬ. ЛКС — Рух 2:2.

ВАРШАВА. Висла — Польонія 3:2.

В табелі веде Рух (10 гор, 13:7 пкт. і 30:19 відн. воріт) і він здобув весняне мистецтво Державної Ліґи. 2) Варшавянка (10, 13:7, 26:21), 3) АКС (9, 11:7, 20:10), 4) Погонь (10, 11:9, 11:11; далі йдуть Висла, Краковія, Сьміґли, Варта, ЛКС і Польонія.

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІҐИ.

СТАНИСЛАВІВ. **Ревера — Чорні 1:0.** Чорні програли несподівано у Станиславові свій перший метч за вхід до Д. Л. Ревера переважала легко в першій половині і здобула теж у тому часі одинокі ворота в підворітній суматосі. У другій половині переважали Чорні, одначе всі їх зусилля не увінчались успіхом. Суддя п. Митусський із Кракова.

ЛЮБЛИН. **Унія (Люблин) — Леґія (Варшава) 1:0**

СОСНОВЕЦЬ. **Туристи — Заглембє 2:1 (1:0).**

ВИЛЬНО. **Погонь (Берестє) — Макабі (Вильно) 1:1.**

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАҐАННЯ НА БІЖНІ.

На біжні грища Чорних відбулися наколесницькі змагання з участю наколесників України, Чорних, ЛТКМ-у й інших. Ця перша цього роду імпреза зібрала на трібуні доволі велику скількість глядачів. Одначе з причини бурі й дощу змагання перервали, так що відбулися лиш передбіги для ліценціонованих наколесників у трьох групах, із трьома змагунами в кожній групі. Передбіги були на 2 і пів округування — 1 км

У першій групі переміг **Бабій (Україна),** який осягнув найкращий час дня — 1 хв. 34 сек.

У II. групі переміг Зайончек (Чорні).

У III. групі переміг **Лата (Україна).**

НА ПОРОЗІ БОКСЕРСЬКОГО СЕЗОНУ.

Боксерська секція С. Т. „Україна" починає новий боксерський сезон товариським метчом зі Світезею, який відбудеться в неділю 10. липня. З уваги на знамениту форму обох дружин, зокрема, нашої репрезентаційної вісімки, метч заповідається дуже цікаво. Про місце та годину стрічі повідомимо своєчасно.

ВІДПЛАТНІ ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ СЕРЕДУЩОЇ ЕВРОПИ.

В неділю 3. липня відбулися відплатні змагання з такими вислідами:

ТОРІНО: **Ювентус — Гунгарія 6:1.**

ЗАГРЕБ. **ГАСК — Кладно 2:1.**

БУДАПЕШТ. **Кішпешт — Амброзіяна 1:1.**

БУДАПЕШТ. **Ференцварош — Жіденіце 1:1**

МІЛЯНО. **Мілано — Ріпензія 3:1.**

БУКАРЕШТ. **Рапід — Уйпешт 0:4.**

ПРАГА. **Спарта — Дженова 1:1.**

Метч Славія — Београдскі, що мав відбутись у Празі, перенесено.

Беручи під увагу висліди двох стріч (метч і реванж), до дальшої рунди закваліфікувалися такі дружини: Ювентус (Торіно), Кладно (Кладно), Амброзіяна (Міляно), Жіденіце (Жіденіце), Ріпензія (Букарешт), Уйпешт (Будапешт), Дженова (Дженова). Іншими словами: 3 італійські дружини, 2 чеські (окрім Славії) і по одній мадярській та румунській. Це у спортовій мові означає погром для мадярського футболу.

СМЕРТЬ НАЙСЛАВНІШОЇ ФРАНЦУСЬКОЇ СИТКІВКАРКИ.

В понеділок 4. ц. м. рано померла в Парижі найславніша французька сітківкарка Зузанна Лянлен на лейкемію, себто недостачу білих тілець крови. Лянлен здобула вже в 1914 р. мистецтво світа, а крім того в роках 1919 до 1921 р. мистецтво світа на кортах у Вімблдоні в Анґлії в поодинчій і подвійній грі дам. В 1927 р. перейшла на професійну сітківкарку і заложила школу сітківкарів, що здобула собі признання і славу в цілій Франції.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Второк 5. VII. о год. 8. веч. „Ріголетто“, опера.

Театр Рімнородностей:

Від дня 1. VII. щодня нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

КОСІВ:

5. 7. Чесна Сузанна.

Театр прийме до хору тенорів і басів.

Український театр Йосифа Стадника (сеніора).

РОГАТИН:

5. 7. Казка старого млина.

6. 7. Гриць.

КІНА.

АПОЛЬО: „При зачинених дверях“.
АТЛЯНТИК: „Таємний противник“.
БАЛТИК: „Пропащий острів“, „24 години кохання“.
ВАНДА: „Прокажена“ та „Ордиват Міхоровський“.
ҐРАЖИНА: „Подружжя про око“, „Мазур“.
ЕВРОПА: „РОБЕРТ і Ґльорія“ (Магда Шнайдер).
КАСІНО: „Анонімовий любко“.
КОПЕРНИК: „Серце і шпада“.
МАРУСЕНЬКА: „Серце і шпада“.
МЕТРО: „Орлов“, „Бродвей Біл“.
МІРАЖ: „Фредек ущасливлює світ“ і „Дівчата з Новолипок“.
МУЗА: „По великій війні“.
ПАЛЯС: „Пікова дама“.
ПАКС: „Я винувата“ з Даніелею Дарі.
РАЯ: „Деде“ з Даніелею Дарі.
РІЯЛЬТО: „Соловій з Відня“ з Мартою Еґерт.
РОКСІ: „Дівча з темпераментом“.
СВІТ: „В огні куль“ і „Теодора“.
СТИЛЕВЕ: „Світ говорить про нас“.
ТОН: „Пострах Монголії“, „Невинно почалося“.
УТІХА: „Пропаще місто“ та ревія.
ХИМЕРА: „Обережно з коханням!“

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Бад Ґаштайн“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид“ (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 5. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Ран. муз. орх., 8.00 Ранок при мікрофоні, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Муз. з пл., 14.12 Для пань дому, 14.15 Конц. бан., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суспільні вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Байка з муз. ілюстр., 15.35 Фінанс.-господ. актуальности, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Концерт з Вильна, 16.45 „Пригода в Пенінах“ опов., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 „Серед жінок“ гутірка, муз., 17.55 „Гальо, увага“, 18.00 Гутірка з Вильна, 18.10 Марші на 2 форт. 18.45 „Літо лісових людей“ фрагм. з пов. 19.00 Спів. речіт., 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт, в перерві: 2 балеві розмови, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутірка про клясифік. ґрунтів, 21.10 Концерт регіон. хорів з Катовиць, Вильна й Лодзі, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Львівськ. спорт. вістки, 22.05 Слов.-муз. авдиція, 23.00 Останні вістки веч. ден., Метеор. комунікат.

Ширіть наш часопис!

Український Текстильний Склад **„Manufactura“** Львів, Капітульна Площа 3.

Поручає: модніші шовки на сукні, вовни на літні костюми, комплети та суконки. — Камгарни на мужеські літні одяги, матеріяли на загортки, попеліни та оксфорди на спортові сорочки та інше.

Середа, 6. липня 1938

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Орх., 8.00 Перше спів. при орх., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Україн. інформ. газетка, 14.10 Музика з пл., **14.35 Арії й пісні Л. Рейнаровича** з орх., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. й сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Муз. ревія з Кракова, 16.45 Відчит з Вильна, 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Увертура до „Циган. барона“ з пл., 17.20 Львів. комедія, фрагмент, 17.55 „Гальо, увага“, 18.00 Фейлєтон з Познаня, 18.10 Муз. з Торуня, 18.45 „Літо лісов. людей“ фрагм. з пов., 19.00 Легкі пісні з Варшави, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Орх. і хор з Варшави, в перерві гураль. оповід., 20.45 Вечір. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Прогр. резерва, 21.10 „Повість про Шопена“ з Варшави, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Львів. спорт. вістки, 22.05 „На добраніч“ орх., 23.00 Ост. вістки веч. денника, Метеор. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 5. липня 1938.

БЕРЛІН 15.00 20.00 21.00 Розр. муз., БІЛГОРОД 18.25 20.30 Орх., 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Циг. муз., 17.30 18.00 Танц. муз., 19.00 20.00 Орх., 21.25 22.10 Циган. музика, 22.45 23.05 Джез. музика, ВІДЕНЬ 19.10 Розр. музика, 22.30 23.00 Танц. музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 18.15 Форт. речіталь, 19.30 Легка музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Опера Цінґарі, ПРАГА 18.00 Орх., 18.30 Хор, РАДІО ПАРІ 22.15 23.00 Камер. музика, РИМ 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оп. „Цінґарі“, 22.00 23.15 Танц. музика.

Середа, 6. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 17.00 Кварт., 18.00 Розр. музика, 20.00 21.00 Веселий вечір, БІЛГОРОД 18.20 Орх., 20.00 Спів. речіталь, 21.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30 18.00 23.10 Циган. музика, 19.15 Спів. речіт., 20.50 21.00 Джез. музика, 21.45 22.00 Опер. орх., ВІДЕНЬ 20.00 21.00 Симф. орх., 22.30 23.00 Танц. музика, 24.00 Нічн. концерт, МІЛЯНО 17.15 Вокаль. концерт, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперет. 23.15 Танц. музика, ПРАГА 16.55 Чеські нар. пісні, 17.30 18.30 Солісти, 21.00 22.10 23.00 Опера „Лібуша“, РАДІО ПАРІ 20.30 Форт. речіт., РИМ 17.15 Солісти, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх., 22.10 Форт. речіт. 23.15 Танц. музика.

Четвер, 7. липня 1938.

БЕРЛІН 14.45 15.00 19.10 Розр. муз.; БІЛГОРОД 18.05 Орх., 18.45 Нар. пісні, 20.30 Орх., 21.30 Сонати; БУДАПЕШТ 13.30 Циган. музика, 17.30 Скрипк. речіт., 18.15 Орх., 19.30 20.00 21.00 Оперет. музика, 22.10 Циган. музика, ВІДЕНЬ 19.10 Секстет, 20.00 21.00 Вес. музика, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 18.25 Пісні, 19.10 Вес. муз., 20.10 21.00 Опера: „Веселі куми з Віндсору“, 22.30 Солісти; КОШИЦІ 18.00 Для Закарп., МІЛЯНО 19.30 20.30 Розр. муз., 21.00 22.00 Скрипк. речіт., 23.15 Танц. музика; МІНХЕН 16.00 17.10 18.00 Вес. муз., 20.30 Соната Баха, 22.20 23.00 Розр. концерт, ПРАГА 17.40 Спів. речіт., 18.20 19.25 20.00 Орх., РАДІО ПАРІ 20.15 Форт. речіт.; РИМ 17.15 Концерт з Бразилії, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Опера „Циганерія“.

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла“.

Радіокутик.

ІТАЛІЙСЬКЕ РАДІО ШКОЛИТЬ ТЕХНІКІВ.

Італійське радіофонічне товариство, завдяки постійному розвою своїх технічних урядежень, потребує все нового персонелю. Одначе виявляється, що нема багато техніків, які відповідають жаданим вимогам. Тому тов. ЕІАР зорганізувало курс технічного вишколу, який мусить скінчити кожний кандидат на посаду в ЕІАР.

ДОЗВОЛИ ДЛЯ КОНСТРУКТОРІВ АМАТОРІВ.

В Італії Найвищий Суд затвердив остаточно присуд одного з провінціяльних судів стверджуючи, що громадяни Італії та особи, які мешкають у цій країні, мають право діставати дозвіл від влади на продукцію радіоприймачів, за деякі оплати, встановлені залежно від величини підприємства. Суд вияснив, що аматори-конструктори мають також право діставати такий дозвіл.

ЩОБ БУЛО СПРАВЕДЛИВО.

У Бельгії працюють два зовсім окремі радіофонічні товариства. Французьке ІНР та фляманське НІР. Мають вони одну висильну стацію біля Лювену та висилають свої програми на різних довжинах хвиль. Виявляється, що дотеперішня сила стації не вистачає, тому її збільшать до 100 кв. Виринула потреба збудувати нову стацію, яка матиме дві висильні рівної сили. Назагал завжди при виборі місця під будову нової радіостації рішають виключно технічні огляди, одначе в цьому випадку головну ролю відограла мова. Тому вибрано терен у Брабанті, який лежить на мовній границі так, що фляманська антена буде на фляманській землі, а французька в віддалі кількадесяти метрів на валонській землі.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 4. липня 12938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	2·30 зол.
1 кг. масла експорт. за зачет.	2·30 зол.
молоко	14—15 сот.
яйця копа)	3·60 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана. На яйця зникшкова.

ОПОВІСТКА.

25 зол. на Українських Інвалідів, замість квітів на домовину Начального Вождя У. Г. А. зложили працівники фабрики залізних виробів „Сталь“ у Винниках.

КУПНО-ПРОДАЖ

СОНЯШНА велика парцеля при Кордецького (550 сяжнів, нарізних) оказійно дешево до продажі. Телефон 287-39. 1461 1-1

КАЗКОВО дешево, з причини виїзду на продаж парцеля при Святохресній (Свєнтокшиська) 1800 сяжнів, фронт 28 метрів, по зол. 15.— за сяжень. Телефон 116-27, від 2—4-ої. 1459 1-1

ПАНСІОНИ

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ“ (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтетична. Ціни низькі. 1379 6-12

ГАРНА лісьна околиця, інтелігентний дім дасть повне здорове утримання кільком особам. Лінинська, Старисько — Шкло. 1451 2-3

МЕШКАННЯ

ДВІ КІМНАТИ, перекімната, кухня, повний комфорт, сонячне. Одна кімната, кухня, комфорт, сонячне, город, ул. Мучна (Мончна) 23 а, бічна Личаківської, при трамваю. 1443 2-3

ДВІ ВЕЛИКІ КІМНАТИ, гарна передкімната, кухня, повний комфорт, перший поверх. Війтівська (Вуйтовска) ч. 2 бічна Личаківської, при трамваю. 1443 3-3

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ҐЛЯСҐАЛЬ — упр. тех. дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 1. 375 47-50

ПІЖАМИ попелінові, пасмисті 3.75, хлопячі сіткові сорочки шовкові 1.25—1.75 у „СВЯТ ДЗЄЦКА“, Сикстуська 2. 1191 2-3

МЕШКАННЯ перед уживанням треба очистити від блощиць свічкою С-1 АЗ. Дістанете всюди. 1297 6-0

МАРКОВІ годинники як Омега, Докса, Льонжін, Шафгавзен і т. д. направляє найкраще **ҐУТЕРМАН, Сикстуська чотирнацять,** бо має оригінальні частини годинника. 1105. 7-12

ТОРБИНКИ жіночі, пляжеві, паски, перерібки. направи „БАРАЖ“, Сикстуська 29. 1460 1-1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР
недуг шкірних, венеричних та лік. косметики

Роман Лисяк

Довголітній заступник д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клініки ординує при вул. СИКСТУСЬКІЙ 56. 1434 1-10

ОГОЛОШЕННЯ.

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE“ 50 сот.

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО“

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, виміни і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.